

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Anežka Fuchsová

**Společný návrh Evropské komise a Vysokého
představitele Unie pro zahraniční věci a
bezpečnostní politiku**

Bakalářská práce

Praha 2016

Autor práce: **Mgr. Anežka Fuchsová**

Vedoucí práce: **Mgr. Tomáš Weiss, M.A., Ph.D.**

Rok obhajoby: 2016

Bibliografický záznam

FUCHSOVÁ, Anežka. *Společný návrh Evropské komise a Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku*. Praha, 2016. 44 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra evropských studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Tomáš Weiss, M.A., Ph.D.

Abstrakt

Z Lisabonské smlouvy vzešla nová funkce vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, který se měl stát tváří zahraniční politiky Evropské unie. Jedním z prostředků, které vysoký představitel může využívat, je společný návrh, jež podává společně s Evropskou komisí. Společných návrhů je několik typů. Všechny typy společných návrhů podané mezi léty 2010 a 2015 byly podrobeny analýze, ze které vyplynulo, že většina z nich je Radou EU přijímána. Jeden z typů společného návrhu Evropské komise a vysokého představitele, společný návrh nařízení, je nutný pro přijetí či modifikaci omezujících opatření Evropské unie vůči třetímu subjektu. Dva konkrétní příklady společných návrhů nařízení Rady EU týkající se omezujících opatření vzhledem k situaci v Sýrii byly podrobeny hlubší analýze, která ukázala, že při rozhodování o společné zahraniční politice jsou pro jednotlivé státy důležitější jejich vlastní zájmy před dosažením společného konsensu a v některých případech i před dodržováním společně dohodnutých politik EU.

Abstract

Lisbon Treaty introduced a new office – High representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, who shall become the face of European union's foreign policy. One of the tools High representative can use is European Commission and High representative joint act. There are several types of joint act. All the joint acts submitted between 2010 and 2015 were analysed. The

outcome is that most of them have been accepted by the Council of the European Union. One particular type of joint acts, joint proposal for a council regulation, is required for the EU to be able to impose sanctions on a third party. The author analysed deeply two specific proposals for a council regulation concerning restrictive measures in view of the situation in Syria. As the result, it appears that during decision making process within the Council of the European Union individual states have a preference for their own national interests over reaching a general agreement and even over compliance with policies previously agreed.

Klíčová slova

Evropská unie, Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Evropská komise, nařízení Rady EU, Sýrie, Lisabonská smlouva

Keywords

European Union, High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, European Commission, Council of the EU regulation, Syria, Lisbon Treaty

Rozsah práce: 56 529 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 10. května 2016

Anežka Fuchsová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu Mgr. Tomáši Weissovi, M.A., Ph.D. za rady, trpělivost a ochotu, s jakou se mi během psaní bakalářské práce věnoval. Mé díky patří též doc. Jiřímu Vykoukalovi za technické rady i dohled nad průběhem vzniku práce.

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno:

Anežka Fuchsová

E-mail:

fuchsova.anezka@gmail.com

Studijní obor:

Mezinárodní teritoriální studia

Semestr a školní rok zahájení práce:

LS2014/2015

Semestr a školní rok ukončení práce:

LS2015/2016

Vedoucí bakalářského semináře:

doc. PhDr. Jiří Vykoukal, CSc.

Vedoucí práce:

Mgr. Tomáš Weiss, M.A., Ph.D.

Název práce:

Společný návrh Vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a Evropské komise

Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):

Práce se zabývá vysokým představitelem Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, funkcí, jež vznikla Lisabonskou smlouvou. Cílem práce je analýzou společných návrhů Evropské komise a vysokého představitele unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku k důvodům, které vedou k jejich odmítnutí Radou Evropské unie. Důvody budou též složit jako indikátor skutečné síly postavení vysokého představitele v rámci zahraniční politiky EU.

Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):

Namísto hodnocení celkové proměny funkce vysokého zmocněnce pro SZBP do vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, která proběhla díky přijetí Lisabonské smlouvy, bude analyzován pouze jeden z nových nástrojů vysokého představitele, které zmíněná smlouva přinesla. Finálně se práce bude zabývat pouze prostředkem společného návrh vysokého představitele a Evropské komise Radě. Ke zúžení došlo, jelikož předchozí záběr práce byl příliš široký a chyběla mu jasně vymezená otázka. Konkretizace tématu byla přirozeným následkem hlubšího studia problematiky.

Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):

V první části bude představen celkový záběr, který Lisabonskou smlouvou získala funkce vysokého představitele. Následně bude v teoretické rovině představen nástroj společného návrhu vysokého představitele a Evropské komise. V poslední části bude provedena celková analýza všech návrhů, které představitel společně s komisí v letech 2012 až 2015.

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

Factsheet. EU restrictive measures. Brussels, 2 April, 2014

17646/09 Guidelines on implementation and evaluation of restrictive measures (sanctions) in the Framework of the EU Common Foreign and Security Policy, Council of the EU, Brussels, 15 December 2009

18920/11 European Union autonomous sanctions: Recommendations for working methods for EU autonomous sanctions, Council of the EU, Brussels, 21 december 2011)

KEUKELEIRE, Stephan a Toma DELREUX. The Foreign Policy of the European Union, 2. vyd., Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014

KOUTRAKOS, Panos. The EU common security and defence policy. Oxford: Oxford University Press, 2013

SYLLOCA, PÍTROVÁ, PALDUSOVÁ a kol. Lisabonská smlouva: komentář. Praha: C.H.

Beck, 2010		
Podpis studenta a datum		
Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		

Seznam zkratk

EK	Evropská komise
EOA	Evropská obranná agentura
EP	Evropský parlament
EPS	Evropská politická spolupráce
ES	Evropská společenství
ESVČ	Evropská služba pro vnější činnost
EU	Evropská unie
NCSROF	Národní koalice opozičních a revolučních sil
OSN	Organizace spojených národů
RERLEX	Pracovní skupina radů pro vnější vztahy
SBOP	Společná bezpečnostní a obranná politika
SEU	Smlouva o Evropské unii
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
SZBP	Společný zahraniční a bezpečnostní politiky
USA	Spojené státy americké
VP	Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

Obsah

Úvod.....	3
1. Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku	7
1.1 Vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku po Lisabonské smlouvě	8
1.1.1 Místopředseda Evropské komise.....	8
1.1.2 Předseda Rady pro zahraniční záležitosti.....	9
1.1.3 Evropská obranná agentura	10
1.1.4 Evropská služba pro vnější činnosti	10
2. Společné návrhy EK a VP	13
2.1 Společná rozhodnutí	14
2.2 Společné návrhy	14
2.3.1 Návrh rozhodnutí.....	14
2.3.2 Návrh nařízení	15
2.3.3 Sankce EU	18
3. Společné návrhy podané v letech 2010-2015.....	19
3.1 Občanská válka v Sýrii.....	21
3.1.1 Situace v Sýrii před vypuknutím protestů	21
3.1.2 Protesty v Sýrii a následná občanská války	22
3.1.3 Syrská občanská válka a její průběh v roce 2013.....	26
3.2 Společné návrhy EK a VP týkající se Sýrie v roce 2013	28
Závěr.....	34
Summary	36
Literatura	37

Úvod

Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále VP) patří od roku 2009 mezi výrazné představitele EU, s jehož tváří se můžeme stále častěji setkávat v médiích. Funkce samotná je poměrně komplikovanou kombinací různých pravomocí s rozličným spektrem prostředků, které ke své práci může používat. Analýza užití jednoho z těchto prostředků, společného návrhu Evropské komise (dále EK) a VP, je tak snahou o osvětlení funkce samotné, a tak o umožnění jejího hlubšího pochopení.

Zahraníční politika Evropské unie (dále EU) je v odborné literatuře oblíbeným tématem, jež každoročně přinese desítky publikací. Přijetí Lisabonské smlouvy přineslo nový impulz k jejím analýzám, jehož výsledkem je hojné spektrum odborných příspěvků. Co se týče vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, rozhodně nezůstal v pozadí zájmu. Jako důležitého aktéra nové zahraniční politiky se jím samozřejmě zabývají všichni autoři analyzující proměnu zahraniční politiky EU po přijetí Lisabonské smlouvy i zabývající se Lisabonskou smlouvou jako takovou, přičemž téma je hojně zpracováno jak v zahraniční, tak v české odborné literatuře.¹

Velmi často se autoři, po důkladném rozboru teoretického nastavení postu v Lisabonské smlouvě, kloní k tomu, že nově vytvořená pozice má široký záběr, ale zároveň i potenciál získat mimořádné postavení ve Společné zahraniční a bezpečnostní politice (dále SZBP).² V praktickém hodnocení si však většina zachovává spíše zdrženlivost. Lze také

---

¹ Z českých autorů kupříkladu: JANKŮ, Martin a Linda JANKŮ. *Právo EU po Lisabonské smlouvě*. Ostrava: Key Publishing, 2012; SYLLOVÁ, Jindřiška, PÍTROVÁ, Lenka, PALDUSOVÁ, Helena a kol. *Lisabonská smlouva: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2010; ŠLOSARČÍK, Ivo, KASÁKOVA, Zuzana a kol. *Institute Evropské unie a Lisabonská smlouva*. České Budějovice, Grada Publishing, a.s., 2013; PITROVÁ, Markéta a kol. *Postlisabonské procesy v Evropské unii*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2014. Zahraniční autoři například: KEUKELEIRE, Stephan a Tom DELREUX, *The Foreign Policy of the European Union*. 2. vyd., Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014; KOUTRAKOS, Panos. *The EU Common Security and Defence Policy*. Oxford: Oxford University Press, 2013; BIONDI, Andrea, EECKHOUT, Piet, RIPLEY, Stephanie. *EU Law After Lisbon*, Oxford: Oxford university Press, 2012; CARDWELL, Paul James (ed.). *EU external relations law and policy in the post-Lisbon era*. Hague: T.M.C. Asser Press, 2012; PIRIS, Jean-Claude. *The Lisbon Treaty: a legal and political analysis*. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2011.

² PUETTER, Uwe. *The Latest Attempt at Institutional Engineering. The treaty of Lisbon and Deliberative Intergovernmentalism in EU Foreign and Security Policy Coordination* in: CARDWELL, Paul James (ed.). *EU external relations law and policy in the post-Lisbon era*. Hague: T.M.C. Asser Press, 2012; EECKHOUT, The EU's Common Foreign and Security Policy after Lisbon: From Pillar Talk to Constitution. in: BIONDI, Andrea, EECKHOUT, Piet, RIPLEY, Stephanie. *EU Law After Lisbon*, Oxford: Oxford university Press, 2012; KEUKELEIRE, Stephan a Tom DELREUX, *The Foreign Policy of the European Union*, 2. vyd., Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014; KRÁL, David. *Zahraniční politika rozšiřující se EU – úloha nových členských států a kandidátských zemí EU* in: KRÁL, David a Lukáš PACHTA. *Zahraniční politika rozšířené Evropské unie: témata, výzvy, perspektivy*. Praha: Institut pro evropskou politiku EUROPEUM, 2005; PUETTER, Uwe. *The*

vysledovat rozdíl mezi hodnocením vysokého představitele českými a zahraničními autory. Ve zkoumané literatuře je VP českými autory přijímán zdrženlivě až pozitivně,³ na druhou stranu mezi zahraničními převažuje zdrženlivost spíše s kritičností, bez příliš kladného hodnocení. To je velmi zřetelně vidět kupříkladu u Panose Koutraka, Stephana Keukeleireho a Toma Delrueuxe či Urfana Khaliqa.⁴

Nicméně, celkově se autoři spíše straní jasného soudu o tom, jak v praxi VP vnímají s poukazem na to, že funkce byla zřízena teprve nedávno. Zdrženlivost by v některých případech mohla být znakem snahy prozatím neprezentovat příliš kritický názor. Je docela dobře možné, že řada kritických hlasů byla ovlivněna očekáváními, která se k vysokému představiteli upínala i v souvislosti s tím, že se v původním návrhu smlouvy hovořilo o postu ministra zahraničních věcí EU, jenž byl však v průběhu jednání pozměněn na VP.

Autorka práce se domnívá, že zřízení funkce VP je jedním z drobných krůčků, kterými EU může směřovat k jednotné zahraniční politice. Politická integrace většího počtu zemí nebyla nikdy jednoduchou záležitostí a s ohledem na to se s rychlými kroky, navíc v oblasti, která je pro jednotlivé státy citlivou a nepřinášející ihned bohaté ovoce pro všechny, nedá počítat.

Lisabonská smlouva dala VP článkem 215 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále SFEU) silnou pravomoc v oblasti ekonomických vztahů EU. Článek určuje, že pro zavedení omezujících opatření, které mají dopad na ekonomické vztahy EU s třetími stranami, je nezbytné, aby VP společně s EK podali společně návrh na nařízení Rady EU. Tento nástroj zdánlivě přisuzuje VP poměrně silné postavení, nicméně teoretické nastavení se může lišit od praktického využití prostředku, a proto se tato práce prostředkem společného návrhu EK a VP zabývá.

Literatura zabývající se konkrétně prostředkem společného návrhu EK a VP k dispozici není, stručné zmínky lze nalézt pouze v souhrnných analýzách, jež se zabývají

Latest Attempt at Institutional Engineering. The treaty of Lisbon and Deliberative Intergovernmentalism in EU Foreign and Security Policy Coordination in: CARDWELL, Paul James (ed.). *EU external relations law and policy in the post-Lisbon era*. Hague: T.M.C. Asser Press, 2012.

³ JANKŮ, Martin a Linda JANKŮ. *Právo EU po Lisabonské smlouvě*. Ostrava: Key Publishing, 2012; KRÁL, David. Zahraniční politika rozšiřující se EU – úloha nových členských států a kandidátských zemí EU in: KRÁL, David a Lukáš PACHTA. *Zahraniční politika rozšířené Evropské unie: témata, výzvy, perspektivy*. Praha: Institut pro evropskou politiku EUROPEUM, 2005.

⁴ KOUTRAKOS, Panos. *The EU Common Security and Defence Policy*. Oxford: Oxford University Press, 2013); KEUKELEIRE, Stephan a Tom DELREUX. *The Foreign Policy of the European Union*. 2. vyd., Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014; KHALIQ, Urfan. The External Action of the European Union under the Treaty of Lisbon in: TRYBUS, Martin a Luca RUBINI (eds.). *The Treaty of Lisbon and the Future of European Law and Policy*. Cheltenham, Northampton, Mass: Edward Elgar, 2012.

Lisabonskou smlouvou. Větší množství informací tak lze nalézt jen v materiálech evropských institucí zabývajících se přímo jeho rozbořem. Jedná se kupříkladu o dokumenty Rady EU či pracovní skupiny RELEX/Sanction zabývajících se omezujícími opatřeními EU, které jsou přímo navázány na společný návrh EK a VP. Práce si tedy dává za cíl ukázat, že Lisabonskou smlouvou byly učiněny kroky k větší integraci na politické úrovni EU, nicméně konkrétně na příkladu omezujících opatření (sankcí) lze identifikovat neochotu jednotlivých států o definování společné pozice a dojednávání kompromisů v případech, kdy se jedná o oblast dlouhodobého zájmu konkrétního státu.

Práce se zabývá analýzou jednoho z prostředků, kterými VP po Lisabonské smlouvě disponuje, a to společným návrhem EK a VP, jenž je upraven článkem 215 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále SFEU). Představuje též poslední možnost EK legislativně zasáhnout do SZBP. Cílem práce je dobrat se analýzou podaných společných návrhů a jejich osudem k důvodům, které v konkrétních případech vedly k přijetí či odmítnutí určitého návrhu.

Prvotně bude analyzován celý soubor společných návrhů EK a VP, které byly podány mezi lety 2010, kdy byl prostředek prvně užit, do roku 2015. V tomto období podaly EK s VP společně takřka 200 návrhů a dokumentů. Analýza ukáže, v jaké míře Rada EU návrhy přijímá, a to jak v nezměněné, tak upravené podobě, i četnost použití daného prostředku obecně. Na základě dvou konkrétních návrhů bude vytvořena komparativní analýza. Zkoumány budou dva společné návrhy na úpravu Nařízení Rady (EU) č. 36/2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii, přičemž jeden z nich byl přijat Radou EU a druhý ne. Tyto dva konkrétní návrhy byly vybrány z několika důvodů. Téma Sýrie patřilo mezi společně podanými návrhy mezi nejčastější, což vytvořilo prostor pro nalezení dvou porovnatelných vzorků. Rok 2013 byl Sýrii velice bouřlivý i z toho důvodu, že se mezinárodními organizacím a ostatním státům podařilo dosáhnout první významné dohody s režimem prezidenta Asada. EU samotná v tomto roce přistoupila ke zrušení zbrojního embarga (rozhodnutí Rady EU), které sice není nutně vázáno na společný návrh EK a VP, nicméně patří do kategorie omezujících opatření a realizace tohoto rozhodnutí práci VP přímo ovlivnila. Zmiňované návrhy pocházejí z června 2013, tedy z doby, kdy k implementaci nového rozhodnutí Rady EU došlo, a je na nich názorně vidět, jak jednotlivé členské státy se společným návrhem zacházejí.

Nepřijatý návrh je porovnán s v té době platnou legislativou a jsou analyzovány jejich vzájemné rozdíly. V případě přijatého návrhu je srovnána podoba podaného návrhu s nakonec přijatým opatřením. Po srovnání těchto rozdílů, diskuzí a okolností, které panovaly při

přijímání návrhů, budou určeny faktory, které vedly v jednom případě k přijetí a v druhém k jeho odmítnutí Radou EU. Charakter faktorů bude mít vypovídající hodnotu o tom, do jaké míry má VP možnost ovlivnit přijetí svého návrhů. Analýza také odhaluje okolnosti, za kterých jednání o tak důležitém prostředku, jakým sankce bezpochyby jsou, na úrovni EU probíhá.

Práce je strukturována do tří hlavních kapitol. V první kapitole je představen post VP po přijetí Lisabonské smlouvy obecně. Stručně jsou nastíněny všechny funkce, které jako VP od roku 2009 Catherine Ashton a posléze Federica Mogherini od roku 2014 zastávaly. V následující kapitole je blíže představen prostředek společného návrhu EK a VP, jeho druhy a jeho legislativní ukotvení. Pozornost je též věnována omezujícím opatřením EU, pro které je využití společného návrhu nařízení, jednoho z typů společných návrhů EK a VP. V závěrečné kapitole je představena souborná analýza všech návrhů podaných společně EK a VP v letech 2010-2015, které je následována rozborem dvou společných návrhů nařízení EK a VP a související legislativy. Jelikož se oba návrhy týkají situace v Sýrii, je stručně představen konflikt, který v zemi od roku 2011 trvá s důrazem na události v roce 2013, ze kterého oba zkoumané společné návrhy pocházejí. Veškeré překlady pochází, pokud není uvedeno jinak, od autorky práce.

1. Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

Funkce vysokého představitele je v současné době jedním ze symbolů zahraniční politiky Evropské unie. Od smělých počátků v 70. letech, kdy spolu členské státy diskutovaly o zásadních zahraničněpolitických problémech v rámci Evropské politické spolupráce (EPS), postoupily státy Evropského společenství až do ustanovení funkce VP o velký krok vpřed.⁵

EPS se na přelomu 80. a 90. let ukázala jako nedostačující pro řešení aktuálních problémů, jakými byl pád komunistických režimů v zemích střední a východní Evropy či možnost sjednocení Německa.⁶ Tato skutečnost byla reflektována při přípravě Maastrichtské smlouvy, ve které byla představena Společná bezpečnostní a zahraniční politika (SZBP), jež nahradila EPS. V jejím rámci byl o pět let později v Amsterdamské smlouvě představen post Vysokého představitele pro SZBP, který se měl stát tváří zahraniční politiky EU.⁷

Od léta 1999 byl vysokým představitelem Javier Solana, který post držel až do listopadu 2009, kdy vstoupila v platnost Lisabonská smlouva přinášející výrazné změny v této oblasti. Do té doby působil vysoký představitel kromě jiného⁸ jako jistý „asistent“ rotujícího předsednictví a stál v čele generálního sekretariátu Rady EU.⁹ S postupem času se však ukázalo, že nastavení této funkce nepostačuje potřebám EU, jejích členských států, ani

---

⁵ Evropská politická spolupráce představovala pravidelné setkávání ministrů, kteří projednávali zahraničněpolitická témata. Výsledkem setkání však mohlo být maximálně společné prohlášení, nikoliv společná akce. EPS stála mimo rámec ES až do přijetí Jednotného evropského aktu v roce 1987. V praxi se EPS osvědčila například při koordinaci postojů členských států na konferenci v Helsinkách roku 1985. CAMERON, Fraser. *An Introduction to European Foreign Policy*. Oxon: Routledge, 2007, s. 24-25, 28.

⁶ CAMERON, *An Introduction to European Foreign Policy*, s. 28.

⁷ Neexistence jednoho představitele zahraniční politiky EU byla jedním z důvodů, který ve své zprávě uvedla EK jako důvod neefektivitivy SZBP. GEORGE, S. Britain and the ICG. in: EDWARDS, Geoffrey a Alfred PIJPERS (eds.). *The Politics of European Treaty reform*. London: Pinter, s. 106 cit. dle: FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2. vyd., Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, s. 623. Reprezentace EU byla navíc matoucí pro její obyvatele i vnější svět. EUROPEAN COMMISSION, *Report on the Operation of the Treaty on European Union*. [online]. 10. 5. 1995, Dostupné na: <http://aei.pitt.edu/5845/1/5845.pdf>, cit. dne 5. května 2016, s. 70.

⁸ Vysoký představitel stál v čele Evropské obranné agentury, dohlížel na činnost Politického výboru a Vojenského štábu EU, zároveň byl generálním sekretářem Západoevropské unie. PLESZKA, Maciej. High Representative of the union for Foreign Affairs and Security Policy. Analysis of the Lisbon Treaty Provision. *Yearbook of Polish European Studies*. č. 13, 2010, s. 86.

⁹ Javier Solana si svou zkušeností a autoritou vydobyl výraznější místo v zahraniční politice EU, než aby byl pouhým asistentem Rady. V případech, kdy se cítil jistě, si dovolil hovořit za státy EU i bez oficiálního mandátu, aby tak zbytečně neoddalovat případnou dohodu se třetí stranou, neboť zastával názor, že se nakonec bude moci za případný neúspěch omluvit. Nicméně v případech, kdy státy nezastávaly jasné stanovisko, či stály přímo proti sobě, ze své pozice nemohl kromě mediace nic dalšího dělat. Jedná se například o záležitosti zásahu v Iráku, na postoji vůči němuž se státy EU nebyly schopny shodnout. CAMERON, *Introduction to European Foreign Policy*, s. 34.

výzvam tehdejšího světa. Jak hodnotí Maciej Plezka,¹⁰ jeho (VP – pozn. AF) postavení bylo „jednoduše příliš komplikované na to, aby mohl mít plynulé a efektivní výsledky.“¹¹

1.1 Vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku po Lisabonské smlouvě

Funkce vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (v angličtině High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy) je de facto novou funkcí, kterou přinesla Lisabonská smlouva, vzniknuvší spojením několika již dříve existujících. Základ názvu, stejně jako agendu, přejal od vysokého představitele pro SZBP,¹² připojilo se k němu však několik dalších, které měly přispět k větší koherenci zahraniční politiky EU.

Funkci VP zmiňuje celkem dvacet článků Smlouvy o Evropské unii ve znění Lisabonské smlouvy (dále SEU)¹³ a dvanáct článků Smlouvy o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy (dále SFEU).¹⁴ Základním je článek 18 SEU, kde stojí, že VP „vede společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Unie. Přispívá svými návrhy k vytváření této politiky a provádí ji jako zmocněnec Rady. Stejně jedná i v oblasti společné bezpečnostní a obranné politiky.“¹⁵ Pod funkcí VP spadá několik původně oddělených postů, mezi které patří komisař pro vnější vztahy a místopředseda EK; předseda Rady pro zahraniční záležitosti; vedení Evropské obranné agentury, jež původně zaštiťoval vysoký představitel pro SZBP a řízení nově vzniknuvší Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ), jimž bude věnován prostor níže. Ze své funkce má podle článku 27 SEU právo zastupovat EU při jednání v mezinárodních organizacích, na konferencích a při jednání s třetími subjekty v rámci SZBP.

1.1.1 Místopředseda Evropské komise

VP je místopředsedou EK a komisařem pro vnější vztahy EU. V souvislosti s jeho mandátem v EK je jeho působení omezeno na pět let. V EK je dle čl. 18 SEU zodpovědný nejen za „úkoly, které mu přísluší v oblasti vnější vztahů,“ ale i za „koordinaci dalších

---

¹⁰ Mgr. Maciej Plezka působí na katedře evropské práva na Jagellonské univerzitě v Krakově.

¹¹ „...the structure was simply too complicated to provide for smooth and efficient results.“ PLESZKA, High Representative, s. 88.

¹² V angličtině High representative for common foreign and security policy. Blížkost obou názvů je tedy zřejmější než v jejich českém překladu.

¹³ Články 15,17,18,21,22,24,26,27,30-34,36,38,41-44,46 SEU.

¹⁴ Články 218,220-222,234,238,243,246,328,329,331,354 SFEU.

¹⁵ Článek 18 (2) SEU cit. dle Lisabonská smlouva. Konsolidovaný text smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy. [online]. Odbor informování o evropských záležitostech Úřad vlády České republiky. Dostupné na: <http://www.mkcr.cz/assets/evropska-unie/lisabonskasmlouva/LS-konsolid.pdf>, [cit. dne 30. ledna 2016].

hledisek vnější činnosti Unie.“ Při konání činnosti spadajících pod jeho portfolio v EK, podléhá VP stejným pravidlům jako ostatní členové EK, jakým je kupříkladu odpovědnost Evropskému parlamentu (EP).¹⁶ Z jeho členství v EK vyplývá i způsob jeho volby, kdy je, stejně jako ostatní komisaře, musí schválit EP.¹⁷ V případě VP však musí být kandidát schválen i kvalifikovanou většinou v Evropské radě,¹⁸ zatímco ostatní komisaři jsou vybráni Evropskou radou „vzájemnou dohodou se zvoleným předsedou.“¹⁹ V případě vyslovení nedůvěry EP celé EK odstupuje VP pouze ze svého postu komisaře pro vnější záležitosti.²⁰

Podle oficiálních informací v současné době VP Federica Mogherini ze své pozice v EK koordinuje práci komisařů, jejichž portfolia spadají pod vnější činnosti EU. Zajišťuje tak společný postup EU ve světě; vede projekt EK „Evropa ve světě“ a předsedá skupině komisařů pro vnější činnosti.²¹ Dále je reprezentantem EU na mezinárodních fórech (kupříkladu v OSN).²² O geopolitickém vývoji pravidelně informuje předsedu EK i celé kolegium komisařů.

1.1.2 Předseda Rady pro zahraniční záležitosti

VP působí v roli předsedy Rady pro zahraniční záležitosti (FAC), kde jednají ministři zahraniční členských států. FAC se tak stala jedinou z deseti mutací Rady, jejíž jednání neřídí ministr předsedajícího státu.²³ Výjimkou jsou případy, kdy se projednávají záležitosti týkající se obchodu. V takové situaci předsedá zástupce rotujícího předsednictví. Ze své funkce má

---

¹⁶ Článek 18 (4) SEU a SYLLOVÁ, Jindřiška, PÍTROVÁ, Lenka, PALDUSOVÁ, Helena a kol. *Lisabonská smlouva: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 103.

¹⁷ Článek 18 SEU.

¹⁸ Článek 18 (1) SEU.

¹⁹ Článek 17 (7) SEU.

²⁰ Článek 17 (8) SEU.

²¹ High representative (2009-2014) Federica Mogherini. [online]. *ec.europa.eu*. Dostupné na: http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/mogherini_en, [cit. dne 27. ledna 2016]; Skupina komisařů pro vnější činnosti (CGEA) byla znovuustavena na podzim 2014 předsedou EK Jean-Claude Junckerem. Jedná o so platformu pro pravidelné setkávání komisařů, které má zajistit diskuzi „o strukturálních záležitostech a dlouhodobých trendech.“ Její základ tvoří VP a komisaři pro evropskou politiku a rozšíření, mezinárodní spolupráci a rozvoj, humanitární pomoc a krizové řízení a obchod. V případě potřeby jsou dle agendy přizváni i ostatní komisaři. BLOCKMANS, Steven a Sophia RUSSACK. The Commissioners' Group on External Action – Key political facilitator. *SEPS Special Report*. č. 125, 2015, s. 6-8.

²² Jak podotýká Tomáš Weiss VP má na Valném shromáždění OSN „takřka plnohodnotnou účast“, nicméně bez hlasovacího práva. WEISS, Tomáš. Vysoký představitel Evropské unie a Evropská služba pro vnější činnost. in: ŠLOSARČÍK, Ivo, KASÁKOVA, Zuzana a kol. *Instituce Evropské unie a Lisabonská smlouva*. České Budějovice, Grada Publishing, a.s., 2013, s. 210.

²³ JANKŮ, Martin a Linda JANKŮ. *Právo EU po Lisabonské smlouvě*. Ostrava: Key Publishing, 2012, s. 165.

předseda právo v případě nutnosti svolat FAC i mimo plánovaný termín a připravovat agendu jednání.²⁴ Přijímání rozhodnutí se však neúčastní, neboť nemá hlasovací právo.²⁵

1.1.3 Evropská obranná agentura

VP je rovněž v čele Agentury pro oblast rozvoje obranných schopností, výzkumu, pořízování a vyzbrojování (dále jako Evropská obranná agentura, EOA),²⁶ která vznikla v roce 2004²⁷ k podpoře spolupráce členských států ve snaze o zlepšení obranných schopností.²⁸ Cílem činnosti EOA je vytvořit obranschopnou EU, která bude schopná jednotně postupovat při realizaci obranné politiky s rozvinutým obranným průmyslem i výzkumem a pokročilými technologiemi v oblasti obrany.²⁹ VP je v čele řídicího výboru EOA, ve kterém kromě něj zasedají buď ministři obrany, národní ředitelé pro vyzbrojování, národní ředitelé pro výzkum a vývoj nebo političtí ředitelé členských zemí.³⁰

1.1.4 Evropská služba pro vnější činnosti

VP také řídí Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ). Ta od roku 2009 oficiálně zaštiťuje mise EK v zahraniční a přešlo pod ní Generální ředitelství EK pro vnější vztahy.³¹

---

²⁴ EECKJOUT, Piet. The EU's Common Foreign and Security Policy after Lisbon: From Pillar Talk to Constitution. in: BIONDI, Andrea, EECKHOUT, Piet, RIPLEY, Stephanie. *EU Law After Lisbon*, Oxford: Oxford university Press, 2012, s. 286.

²⁵ SYLLOVÁ, PÍTROVÁ, PALDUSOVÁ a kol. *Lisabonská smlouva*, s. 132.

²⁶ EOA je jednou ze složek Společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP), jež je vojenskou složkou SZBP. Další složkami spadajícími pod EBOP jsou: Politický a bezpečnostní výbor, Vojenský výbor EU, Výbor pro civilní aspekty řešení krizí, vojenský štáb EU, Ředitelství pro řízení a plánování krize, Ústav Evropské unie pro bezpečnostní studia a Satelitní střediska EU. Rozhodovacím centrem pro SBOP je FAC. WEISS, Tomáš a Magda KOMÍNKOVÁ. *Bezpečnostní a obranná politika*. [online]. euroskep.cz. Dostupné na: <https://www.euroskop.cz/8715/sekce/bezpecnostni-a-obranna-politika/#>, [cit. dne 29. ledna 2016], nestr.

²⁷ Evropská obranná agentura byla vytvořena na základě rozhodnutí Rady o společné akci z 12. července 2004. SPOLEČNÁ AKCE RADY 2004/551/SZBP ze dne 12. července 2004 o zřízení Evropské obranné agentury. *Úředník věstník Evropské unie*. L 245, 2004, s. 17-28.

²⁸ Evropská obranná agentura má dle článku 45 SEU „pod vedením Rady“ následující úkoly: a) přispívat k určení cílů vojenských schopností členských států a hodnotit dodržování závazků týkajících se schopností příslibených členskými státy; b) podporovat harmonizaci operativních potřeb a přijímání účinných a slučitelných akvizičních metod; c) navrhnout mnohostranné projekt pro plnění cílů z hlediska vojenských schopností a zajišťovat koordinaci programů prováděných členskými státy a řízení zvláštních programů spolupráce; c) navrhnout mnohostranné projekty pro plnění cílů z hlediska vojenských schopností a zajišťovat koordinaci programů prováděných členskými státy a řízení zvláštních programů spolupráce; d) podporovat výzkum v oblasti obranných technologií, koordinovat a plánovat společnou výzkumnou činnost a studie technických řešení odpovídajících budoucím operativním potřebám; e) přispívat k určování a případně k provádění všech účelných opatření pro posílení průmyslové a technologické základny v oblasti obrany a pro zlepšení účinnosti vojenských výdajů.“ Cit. dle SYLLOVÁ, PÍTROVÁ, PALDUSOVÁ a kol. *Lisabonská smlouva*, s. 163-164.

²⁹ Evropská obranná agentura. [online]. europa.eu. Dostupné na: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/security_agencies/eda/index_cs.htm. [cit. dne 29. ledna 2016].

³⁰ Evropská obranná agentura. [online]. Ministerstvo obrany ČR. Dostupné na: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=7846>, [cit. dne 29. ledna 2016].

³¹ JANKŮ, JANKŮ, *Právo EU po Lisabonské smlouvě*, s. 167.

Fakticky však ESVČ zahájila činnost až k 1. lednu 2011 a postupně si přejímala jí určenou agendu.³² ESVČ má asistovat VP při realizaci SZBP, zprostředkovávat kontakt s EU i výměnu informací mezi zastupitelskými úřady členských států a koordinovat spolupráci v rámci SZBP.

Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku rozhodně není ministrem zahraničních věcí EU, což byl původní název funkce, s níž se počítalo v neschválené předchůdkyni Lisabonské smlouvy Smlouvě o Ústavě pro Evropu. Jak ostatně argumentuje Tomáš Weiss, samotný název „vysoký představitel“ daleko více odpovídá funkci než „ministr zahraničí“, neboť to by značilo, že je hlavním tvůrcem zahraniční politiky s odpovědností za ni, což neplatí.³³ VP se pouze podílí na tvorbě zahraniční politiky a implementuje rozhodnutí, na jejichž přijetí se ve většině nepodílí, což pochopitelně limituje jeho vliv.

Vytvoření funkce vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku je kupř. Martinem a Lindou Janků hodnoceno poměrně pozitivně s tím, že „přispělo ke zpřehlednění vnější reprezentace EU.“³⁴ Ze své podstaty má být VP jakýmsi mostem, který propojí rozličná uskupení v rámci EU, která se zahraniční politikou zabývají, a zajistí koherenci zahraničních politik.

VP má čtyři typy pravomocí, se kterými může operovat - právo předkládat návrhy přispívající k rozvoji SZBP; realizace a zajištění implementace rozhodnutí Rady EU a Evropské rady; zajištění konzistence ve vnější akci EU a reprezentace EU v oblasti SZBP navenek.³⁵ Teoretické nastavení funkce VP má jistý potenciál a značí snahu o posun směrem k jednotné a koherentní zahraniční politice EU.³⁶ Janků a Janků ji ve své knize označují jako posílení možnosti provádět skutečně společnou zahraniční politiku.³⁷ Už samotná volba slov však naznačuje, že prozatím není k dispozici dostatečné množství dat k tomu, aby bylo možné jednoznačně určit, zda k tomu skutečně dochází. Prostor k dalšímu posunu k jednotné SZBP

---

³² V té době nebyly doposud obsazeny všechny diplomatické posty ESVČ. WEISS, Vysoký představitel Evropské unie, s. 198, 207.

³³ WEISS, Vysoký představitel Evropské unie, s. 194.

³⁴ Např. JANKŮ, JANKŮ, *Právo EU po Lisabonské smlouvě*, s. 174; I když se ozývají i kritické hlasy s tím, že jen těžko si lze představit situaci, kdy by kupříkladu s Pekingem jednal za EU VP, a ne členský stát samotný (převážně v případě velkých států). KOUTRAKOS, Panos. *The EU common security and defence policy*. Oxford: Oxford University Press, 2013, s. 46.

³⁵ EECKJOUT, *The EU's Common Foreign and Security Policy after Lisbon*, s. 286.

³⁶ Tamtéž, s. 285; KRÁL, *Zahraniční politika rozšiřující se EU*, s. 17.

³⁷ JANKŮ, JANKŮ, *Právo EU po Lisabonské smlouvě*, s. 167.

tak vytvořen byl, zůstává však otázkou, do jaké míry bude naplněn.³⁸ Existuje velké množství potenciálních (nebo již skutečných) třecích ploch a problémů, které se vznikem VP objevily. Velký rozsah pravomocí, v některých má však VP jen velice omezený prostor pro jednání; nejasná loajalita VP, který je jak členem EK, kde by měl hájit zájmy EU obecně, ale také členem Rady EU, jež na druhou stranu akcentuje zájmy členských států; ale i stále velké množství aktérů, které se na zahraniční politice podílejí,³⁹ představují nadmíru těžký úkol, na nějž je potřeba člověka nejen velice schopného, ale také s bohatými zkušenostmi v politice a silnou autoritou mezi ostatními státníky. Už dosavadní výběr VP, kdy byly vybrány ženy s nepříliš bohatou zkušeností a na mezinárodní politické scéně spíše neznámé, naznačuje, že se členské státy nechtějí svých pravomocí na úkor společné zahraniční politiky vzdát.

---

³⁸ Podobně se kromě Janků a Janků vyjádřili i Piet Eeckhout (EECKHOUT, *The EU's Common Foreign and Security Policy after Lisbon*, s. 285) či Tomáš Weiss (WEISS, *Vysoký představitel Evropské unie*, s. 2011)

³⁹ KEUKELEIRE, DELREUX, *The Foreign Policy of the European Union*, s. 79-80.

2. Společné návrhy EK a VP

EK a VP spolu podávají několik druhů společných dokumentů. Mezi ně patří společné sdělení, společná zpráva, společný konzultační dokument, společná rozhodnutí a společné návrhy. Společné výstupy EK a VP se týkají oblastí, kde se pravomoci obou těchto subjektů překrývají, jako například v případě obchodní politiky (EK)⁴⁰ a SZBP (VP).

Společná sdělení, zprávy a konzultační dokument jsou prostředkem EK a VP ke sdělení svých zjištění, případně postojů k vybraným záležitostem, které, podle výše zmíněného klíče, spadají pod oba aktéry zároveň.

Vhodným příkladem jsou Zvláštní administrativní oblasti Hongkongu a Macaa. S těmi má EU uzavřeny preferenční obchodní dohody. EK a VP každoročně podává zprávu o vývoji v této oblasti za poslední rok jak v politické, tak i hospodářské oblasti. Podobné zprávy EK a VP podávali i o Kosovu. Další oblastí, kterou se tyto dokumenty zabývají, jsou návrhy či komentáře strategií či postupů, kterých bylo dosaženo v rámci některé z politik EU. Od politiky sousedství,⁴¹ přes společná opatření za kybernetickou bezpečnost,⁴² až k opatřením v rámci krizového managementu.⁴³ Dokumenty se přitom zabývají jak opatřeními souvisejícími s konkrétní nastanuvší situací (př. Přístup EU k migrační krizi⁴⁴ či postup

---

⁴⁰ GARCÍA, María. From Idealism to Realism. EU Preferential Trade Agreement Policy. *Journal of Contemporary European Research*, 2003, roč. 9, č. 4, s 523.

⁴¹ Společné sdělení Evropský parlamentu, rady, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů. Přezkum evropské politiky sousedství. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 3. března 2016]. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1457780361352&uri=CELEX:52015JC0050>; Společné sdělení Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Výsledky nové evropské politiky sousedství. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 3. března 2016]. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1457781307654&uri=CELEX:52012JC0014>; Společné sdělení Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Evropská politika sousedství: Směrem k posílenému partnerství. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 3. března 2016]. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1457781238779&uri=CELEX:52013JC0004>.

⁴² Společné sdělení Evropský parlamentu, rady, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů. Strategie kybernetické bezpečnosti Evropské unie: Otevřený, bezpečný a chráněný kyberprostor. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 3. března 2016]. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1457780257602&uri=CELEX:52013JC0001>.

⁴³ Viz níže.

⁴⁴ Společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě Řešení uprchlické krize v Evropě: Úloha vnější činnosti EU. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 3. března 2016]. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1457780611276&uri=CELEX:52015JC0040>.

v Afghánistánu v letech 2014-2016⁴⁵), tak obecnými zásadami postupu EU (námořní strategie EU⁴⁶ nebo budování bezpečnostních kapacit EU⁴⁷).

2.1 Společná rozhodnutí

Společná rozhodnutí se používají v případech, kdy VP potřebuje při provádění politiky spolupracovat s EK či je společný postup pro oba subjekty výhodný. Prozatím byla zveřejněna čtyři společná rozhodnutí, z nichž dvě se týkala ESVČ, jedno ustanovení společných komisí pro zaměstnance EK a ESVČ v zahraničí a další, ve sledovaném období do konce roku 2015 poslední, účasti EU v organizacích pro spolupráci za účelem předcházení terorismu a boje proti němu.⁴⁸

2.2 Společné návrhy

Podle ustanovení článku 22 SEU mohou VP a EK spolu podávat společné návrhy, které se týkají SZBP nebo vnější činnosti EU. Společné návrhy se dále dělí do dvou skupin na společný návrh rozhodnutí a společný návrh nařízení Rady EU.

2.3.1 Návrh rozhodnutí

Společný návrh rozhodnutí Rady EU je prostředek, jehož realizace se v praxi řídí právní úpravou tří článků SEU (29, 31 a 37 SEU). V článku 29 SEU se uvádí, že „Rada (EU) přijímá rozhodnutí, která vymezují přístup Unie ke konkrétní otázce zeměpisné nebo tematické povahy. Členské státy zajistí, aby jejich vnitrostátní politiky byly v souladu s postoji Unie.“ Rozhodnutí o přístupu, jak poukazuje Aurel Sari, v tomto případě představuje

---

⁴⁵ Společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě. Prvky strategie EU v Afghánistánu na léta 2014-2016. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 3. března 2016]. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:52014JC0017>.

⁴⁶ Společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě. Za otevřenou a bezpečnou globální námořní oblast: prvky pro námořní bezpečnostní strategii Evropské unie. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 3. března 2016]. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:52014JC0009>.

⁴⁷ Společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě. Budování kapacity na podporu bezpečnosti a rozvoje - umožnit partnerům předcházet krizím a zvládat je. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 3. března 2016]. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/ALL/?uri=CELEX:52015JC0017>.

⁴⁸ Společné rozhodnutí EK a VP Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku o účasti EU v různých organizacích pro spolupráci za účelem předcházení terorismu a boje proti němu. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 3. března 2016]. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/ALL/?uri=CELEX:52015JC0032>.

závazné rozhodnutí, podle nějž jsou členské státy povinny se řídit a musí dle něj uzpůsobit své národní politiky.⁴⁹

Tento článek je doplněn články 31 a 37 SEU o přijímání rozhodnutí v rámci SZBP. Společně s nimi jsou v praxi využívány doplňující články SFEU, které využití společného návrhu umožňují. Společný návrh rozhodnutí byl v minulosti podán s využitím odkazu na článek 180 SFEU o výzkumu a technologickém rozvoji a vesmíru, článek 207 SFEU týkající se společné obchodní politiky, články 208 a 209 SFEU o rozvojové pomoci a článek 218 SFEU, který upravuje uzavírání mezinárodních smluv v rámci SZBP. Společný návrh však není potřeba ve všech případech, kdy dochází k aktivizaci těchto článků. Konkrétním příkladem je dojednávání mezinárodní smlouvy se třetí stranou. K němu je třeba zmocnění Rady EU, jež jej uděluje na základě návrhu EK či, v případě, že se jedná o záležitost „výlučně nebo zejména“ SZBP, na základě návrhu VP. V případech, kdy se záležitost týká jak politik spadajících pod VP, tak pod EK, může Rada EU udělit zmocnění pro oba tyto subjekty na základě jejich společného návrhu.⁵⁰

Specifické postavení mezi články, jež upravují návrh nařízení Rady EU, má článek 222 SFEU týkající se doložky solidarity. Třetí odstavec článku výslovně uvádí povinnost přijmout způsob provádění doložky solidarity rozhodnutím Rady EU na základě společného návrhu EK a VP. Zatímco u ostatních článků užití společného návrhu EK a VP vyplývá z logiky překrývajících se pravomocí, článek 222 SFEU je jediným místem SFEU, kdy je výslovně uvedena povinnost přijmout rozhodnutí Rady EU na základě společného návrhu EK a VP.

2.3.2 Návrh nařízení

Společný návrh nařízení EK a VP je nezbytně důležitý v procesu přijímání sankcí uvalených EU. Omezující opatření, neboli sankce,⁵¹ jsou v dokumentu Rady EU z roku 2011

---

⁴⁹ SARI, Aurel. Article 29. (Council decision on Union Position) in: BLANKE, Hermann-Joseph a Stelio MANGIAMELI (eds.). *The Treaty on European Union. A Commentary*. Berlin, Heidelberg: Springer-Verlag, 2013, s. 1023.

⁵⁰ VEDER, Christoph. External Action, Common Foreign and Security Policy and the European Relations of the EU in: MÜLLER-GRAF, Peter-Christian a Ola MESTAD (eds.) *The Rising Complexity of European Law*. Berlin: Bwv Berliner-Wissenschaft, 2014, s. 96; Dokument č. 52013JC0019. Společný návrh rozhodnutí Rady na zmocnění Komise a vysokého představitele započít jednání o pokračování a aktualizaci dohody o Mezinárodním vědeckém a technologickém centru. 6. června 2013. Zasláno autorce na základě žádosti podané v souladu s nařízením (ES) č. 1049/2001.

⁵¹ Termíny „sankce“ a „omezující opatření“ jsou v dokumentu Rady EU, ze kterého je i definice sankce, používány jako synonyma. Foreign Relations Counsellors Working Party. *European Union autonomous sanctions: Recommendations for working methods for EU autonomous sanctions*. [online]. 21. prosince 2011. Dostupné na: <https://europeansanctions.files.wordpress.com/2013/03/eu-recommendations-for-working-methods-2011.pdf>, [cit. dne 27. února 2016], s. 3.

definovány jako „nástroj EU sloužící k prosazení cílů v souladu s principy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky“ a slouží „jako nástroj, který má přinést změnu v politice nebo aktivitě určeného subjektu“.⁵² Samostatné sankce Evropského společenství (ES) se objevily až v 80. letech v rámci Evropské politické spolupráce. Do té doby ES pouze implementovala sankce uvalené Radou bezpečnosti OSN.⁵³

Sankční opatření mají základ v kapitole 2 „Zvláštní ustanovení o vnější činnosti“ hlavy V „Obecná ustanovení o vnější činnosti Unie a zvláštní ustanovení o společné zahraniční a bezpečnostní politice“ SEU.⁵⁴ Jelikož se jedná o nástroj spadající pod SZBP, nelze k jeho aktivizaci jednoduše přijmout legislativní akt. Sankce jsou tedy přijímány ve dvou stupních. Nejdříve dojde k jednomyslnému přijetí společného postoje, tj. rozhodnutí, které je založeno na článku 29 SEU. Následně jsou přijata konkrétní opatření, která musí vzejít ze společného návrhu nařízení EK a VP. Tyto dva procesy, tj. přijetí rozhodnutí a nařízení, probíhají často v rámci jednoho jednání, aby nedošlo k prodlení, jež by mohlo negativně ovlivnit účinnost opatření, především v případě zmrazení majetku.⁵⁵

Společný návrh nařízení Rady EU je nástroj používaný ve specifických případech podle článku 215 SFEU.⁵⁶ Tento článek upravuje způsob přijetí některých omezujících opatření vůči třetím stranám (státům, právnickým i fyzickým osobám, či jiným nestátním subjektům). V případě, že jsou přijímány sankce, které ovlivňují (tedy je pozastavují, omezují či úplně přerušují) hospodářské či finanční vztahy EU s další zemí, je nutné podle odstavce 1 článku 215 SFEU, aby je kvalifikovanou většinou schválila Rada EU na základě společného návrhu EK a VP. Zároveň musí být uvědomen Evropský parlament. Stejný postup se podle odstavce 2 téhož článku použije i v případě, že jsou sankce uvalovány na „fyzické a právní osoby, skupiny či nestátní subjekty.“⁵⁷

Společný návrh EK a VP je tedy nutný pouze, pokud se jedná o ekonomické sankce. Pokud se EU rozhodne uvalit zbrojní embargo či zákaz vstupu, je postup rozhodování jiný.

---

⁵² Tamtéž.

⁵³ DRULÁKOVÁ, Radka, ROLENC, Jan Martin, TRÁVNÍČKOVÁ, Zuzana a Štěpánka ZEMANOVÁ. Sankční politika Evropské unie: typy sankčních opatření a vztah k sankcím Rady bezpečnosti OSN. *Současná Evropa*. 2011, č. 2, s. 5.

⁵⁴ Článek 215 (bývalý článek 301 Smlouvy o ES) in: SYLLOVÁ, PÍTROVÁ, PALDUSOVÁ, *Lisabonská smlouva*, s. 747.

⁵⁵ Postup přijímání omezujících opatření EU. [online]. *Rada EU*. Dostupné na: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/adoption-procedure/>, [cit. dne 12. března 2016].

⁵⁶ Hlava IV – Omezující opatření. Článek 215 Smlouvy o fungování Evropské unie.

⁵⁷ Odstavec 2 článek 215 SFEU.

Tato opatření musí schválit Rada EU, nicméně implementace samotná závisí na jednotlivých členských státech, pro které je však rozhodnutí Rady EU závazné.⁵⁸

Součástí článku 215 SFEU je také ustanovení o právních zárukách. Rada EU vždy dotčeného informuje o zavedení sankcí a ten má poté možnost požádat Radu EU o přehodnocení rozhodnutí či jej napadnout u Tribunálu EU.⁵⁹ Rada EU též musí na požádání sdělit důvody, které vedly k umístění mezi sankcionované subjekty.⁶⁰ Právní záruky dále zdůrazňuje Prohlášení č. 25 k článkům 75 a 215 Smlouvy o fungování EU, ve kterém je zdůrazněno, že je třeba zajistit „přísnou soudní kontrolu rozhodnutí“ týkajících se omezujících opatření a nutnost jasného vymezení skutečností, na základě kterých bylo přistoupeno k jejich přijetí, aby byla zajištěna „dostatečná pozornost ochraně a dodržování práva dotčených fyzických osob nebo subjektů.“ Oznámení o uvalení sankce jsou realizována od konce roku 2006. Tehdy se Rada EU v reakci na rozsudek z 12. prosince 2006 OMPI I dohodla na způsobu informování dotčených subjektů. Ode dne 28. prosince 2006, kdy tak bylo učiněno poprvé, je současně se zveřejněním sankčního seznamu uveřejňováno též oznámení pro subjekty, na které se sankce vztahují. Dotčené (sankcionované) subjekty jsou zároveň seznámeny s možnostmi, jak se proti sankci bránit.⁶¹

V průběhu roku 2007 byly způsoby informování sankcionovaných subjektů o uvalení omezujících opatření dále rozšířeny přijetím návrhu skupiny RELEX/Sanctions.⁶² Postižené subjekty jsou od tohoto okamžiku informovány nejen zveřejněním upozornění ve věstníku, ale také prostřednictvím dopisu, v němž jsou uvedeny bližší důvody pro uvalení sankce.

Skupina RELEX/Sanctions má na starosti dohled nad uskutečňováním a hodnocením sankcí. Působí přímo v rámci Rady EU. RELEX/Sanctions se pravidelně setkává spolu s dalšími skupinami zabývajícími se sankcemi a vydává spolu s nimi dokumenty hodnotící dosavadní průběh a opatření sankcí EU. Pokud to členové uznají za vhodné, navrhuji společně také případné změny.⁶³

---

⁵⁸ Výjimku tvoří případ, kdy je zákaz vstupu do EU udělen občanu členské země. Ta má povinnosti svého občana na své území vpustit i přes zákaz uvalený Radou EU. Výjimku ze zákazu je též možné udělit v případě konání mezinárodních konferencí OSN či OBSE. Council of the European Union. *EU restrictive measures*. Factsheet. [online]. 29. dubna 2014, Dostupné na: <http://goo.gl/c09sK3>, [cit. dne 20. února 2016], s. 2.

⁵⁹ Council of the European Union. *EU restrictive measures*. Factsheet. [online]. 29. dubna 2014, Dostupné na: <http://goo.gl/c09sK3>, [cit. dne 20. února 2016], s. 3.

⁶⁰ Oznámení pro osoby/skupiny/subjekty, které byly na základě rozhodnutí Rady 1008/2006/ES ze dne 21. prosince zařazeny na seznam osob, skupin a subjektů, na které se vztahuje nařízení (ES) 2580/2001. *Úřední věstník*, č. 320, 28. 12. 2006, s. 3.

⁶¹ Tamtéž.

⁶² Foreign Relations Counsellors Working Group vznikla rozhodnutím Rady EU v lednu 2004.

⁶³ KOUTRAKOS, Panos. *EU International Relations Law*. 2. vyd. Oxford: Bloomsbury, 2015, s. 508.

2.3.3 Sankce EU

Sankční opatření uvalované EU jsou dvojího typu, neautonomní a autonomní. Neautonomní jsou sankce, které provádějí rozhodnutí přijaté jiným subjektem, ve většině případů Radou bezpečnosti OSN. Autonomní sankce jsou ty, které uvaluje EU z vlastní iniciativy. Ty mají platnost po dobu 12 měsíců, přičemž před vypršením této platnosti zkoumá Rada EU stav aktuální situace, na základě čehož může rozhodnout o jejich prodloužení.⁶⁴ Jakékoliv změny, tedy pozměnění, prodloužení či jejich pozastavení, může Rada EU přijmout kdykoliv. Podle analýzy R. Drulákové a spol.⁶⁵ je poměr mezi neautonomními a autonomními sankcemi relativně vyvážený, počet přijímaných sankcí obou typů je tedy srovnatelný.

Analýza R. Drulákové a spol. zároveň uvádí, že EU disponuje oproti Radě bezpečnosti OSN větší kapacitou sankce uvalovat. Tento stav je zapříčiněn jednak politickým prostředím EU, ve kterém je přijímání rozhodnutí ohledně sankcí vůči třetím osobám méně komplikované, a také možností EU přijmout omezující opatření z většího množství důvodů, například kvůli porušování lidských práv. Sankce Rady bezpečnosti OSN oproti tomu lze podle článku 41 Charty OSN uvalit pouze pro udržení (či obnovení) mezinárodního míru a bezpečnosti.⁶⁶

Ve vztahu ke společnému návrhu EK a VP nařízení Rady EU je přitom uvalení ekonomických sankcí snadněji proveditelnější než sankcí jiného typu, kupříkladu zbrojního embarga či zákazu vstupu osobám na území EU. Ekonomické sankce jsou uplatňovány v rámci obchodní politiky EU, jež celá spadá do kompetence EK, což znamená, že jejich implementace je plně svěřena do působnosti EK. V případě ostatních sankcí jsou za implementaci zodpovědné jednotlivé členské státy, z nichž každý má kromě společných evropských zájmů své vlastní, často historicky dané zájmy, které nemusí vždy korespondovat s těmi EU.

---

⁶⁴ Proces přezkumu omezujících opatření EU – „sankcí“. [online]. *Rada EU, Rada Evropské unie*. Dostupné na: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/review-process/>, [cit. dne 12. března 2016].

⁶⁵ DRULÁKOVÁ, ROLENC, TRÁVNÍČKOVÁ, ZEMANOVÁ. Sankční politika Evropské unie, s. 13.

⁶⁶ Článek 42. Kapitola VII. Akce při ohrožení míru, porušení míru a činech útočných. Charta OSN. [online]. *OSN*. Dostupné na: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>, [cit. dne 10. května 2016], nestr.

3. Společné návrhy podané v letech 2010-2015

Podle databáze EK, podaly dohromady EK s VP celkem 198 společných návrhů, sdělení, dokumentů, zpráv a rozhodnutí. Většinu z těchto dokumentů tvořily společné návrhy nařízení Rady EU, jichž bylo ve zkoumaném období podáno celkem 141, což jsou takřka tři čtvrtiny všech společných podaných dokumentů. Významnou položkou mezi nimi byla i společná sdělení EK a VP, kterých bylo podáno 28. Ostatní typy společných dokumentů byly oproti těmto dvěma typům podávány jen v marginální míře (viz tabulka č. 1).⁶⁷ Z dostupných dat tedy vyplývá, že co se týče společných návrhů EK a VP, je společný návrh nařízení Rady EU tím nejhojněji využívaným.

Tabulka č. 1: Společné návrhy EK a VP v evidenci EK

	Celkem dle typu	Z toho dostupných
společný návrh nařízení	141	109
společný konzultační dokument	2	2
společný návrh rozhodnutí	13	10
společné sdělení	28	28
společná zpráva	10	10
společné rozhodnutí	4	4
celkem	198	163

Obsahově se za celé období let 2010 až 2015 společné návrhy nařízení nejčastěji zabývaly situací a opatřeními na Ukrajině, v Sýrii a Iráku. Četnost se zcela logicky odvíjí od proměnlivé situace na poli mezinárodní politiky. Z toho důvodu se nejvíce návrhů v roce 2011 týkalo Libye a Sýrie, v roce 2012 převažovaly reakce na situaci v Sýrii a Iráku, zatímco v letech 2013 a 2014 dominovaly ukrajinské záležitosti.⁶⁸

Lisabonská smlouva vstoupila v platnost v prosinci 2009.⁶⁹ Do konce tohoto roku EK a VP žádný společný návrh přijmout nestihly. Již od následujícího roku byl však tento

⁶⁷ Tabulka zpracována autorkou na základě dat dostupných v EUR-Lexu, webové službě Úřadu pro publikace Evropské unie.

⁶⁸ V roce 2010 je evidován pouze jeden podaný návrh, a proto není tento rok zmíněn ve výčtu nejčastěji adresovaných záležitosti.

⁶⁹ Původní termín byl určen na leden 2009. Proces ratifikace byl však pozdržen v Irsku a České republice. Nakonec se jej podařilo dokončit v listopadu 2009, a tak mohla od následujícího měsíce vstoupit smlouva v platnost. Odbor EU a mezinárodního práva. Lisabonská smlouva. [online]. *Ministerstvo vnitra ČR*. 16. března

prostředek využíván. V prvním roce (2010) nebyla četnost společných návrhů, konkrétně společných návrhů nařízení, příliš velká. Dohromady jich EK a VP podaly 20. Již následujícího roku využití nástroje vzrostlo a dosáhlo počtu 29, což se takřka rovná množství návrhů podaných v roce 2013. V ostatních letech počty návrhů dále narostly a jejich počet se ustálil na výši kolem 40 společných návrhů ročně.⁷⁰

Vzhledem k povaze záležitostí, kterých se společné návrhy nařízení týkají, nejsou zveřejňovány zdaleka všechny. Citlivý a často stále aktuální obsah zapříčiňuje nedostupnost značné části materiálu v internetové databázi dokumentů EU. Takřka jedna pětina podaných návrhů je z různých příčin veřejnosti nepřístupná. Zcela logicky vznikla největší část nedostupných dokumentů v nedávné době. Celkem 32 z 35 nedostupných dokumentů byla EK a VP podána v letech 2014 a 2015. Co se týče obsahové části těchto dokumentů, největší část (cca jedna třetina) dokumentů se zabývá problematikou související s krizí na Ukrajině. Zbytek tvoří dokumenty vztahující se k opatřením v důsledku krizí v různých převážně afrických státech (Burundi, Demokratická republika Kongo, Eritrea, Írán, Jemen, Jižní Súdán, Libérie, Libye, Sýrie a Zimbabwe).

Zajímavé je, že drtivá většina podaných návrhů je Radou EU přijímána. Ze všech podaných návrhů bylo odmítnuto pouhých jedenáct návrhů nařízení a jeden návrh rozhodnutí Rady EU. Lze předpokládat, že nutnost shody EK i VP na společných návrzích může předjímat širší konsenzus nad danou tematikou, nicméně se stále jedná o funkce „zevnitř EU“, které chtějí souhlas od zástupců členských států, kteří stojí „mimo“ páteří unijní struktury. Vzhledem k tomu, že takřka polovina návrhů, které neprošly schvalováním v Radě EU, byla odmítnuta během roku 2010, dá se usuzovat, že se konsenzus o podobě přijatelných návrhů tvořil právě během prvního roku. Na nejasnosti ohledně společného návrhu, což byl úplně nový nástroj unijního práva, ukazuje i to, že se během prvních dvou let měnilo zařazení, a tedy i kódové označení společných návrhů. Zpočátku, až do roku 2011, spadaly společné dokumenty EK a VP pod „Návrhy právních předpisů a jiná sdělení Komise radě a/nebo jiným orgánům a jejich pracovní dokumenty. Dokumenty Komise určené jiným orgánům (návrhy právních předpisů, sdělení, zprávy,... atd.).“ Od roku 2012 už spadají do své vlastní kategorie „Společné akty EK a VP“, které má samozřejmě i jiné spisové označení, což mírně ztěžuje orientaci v těchto dokumentech.

2011. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-lisabonska-smlouva.aspx>, [cit. dne 27. dubna 2016], nestr.

⁷⁰ V roce 2012 bylo podáno 39 návrhů, v roce 2013 31 návrhů, v roce 2014 40 návrhů a v roce 2015 39 společných návrhů.

3.1 Občanská válka v Sýrii

Návrhy, které jsou předmětem zkoumání, se týkají situace ve spojitosti s konfliktem a následnou občanskou válkou v Sýrii. Tento konflikt proto bude krátce představen.

3.1.1 Situace v Sýrii před vypuknutím protestů

Nástup Bašára Asada k moci v roce 2000 byl spojen s velkými očekáváními i nadějí. Ve Velké Británii studovaný lékař slíbil zemi přinést modernizaci. Snahy o zlepšení stavu Sýrie byly zaměřeny pouze na ekonomickou část, nicméně syrská ekonomika byla stále ve špatném stavu. V roce 2010 bylo jeho HDP na obyvatele 2808,1 dolarů, což bylo nejméně ze všech okolních zemí. Růst HDP per capita lze v té době vysledovat u všech zkoumaných zemí kromě Sýrie.

Tabulka č. 2:HDP na obyvatele (v dolarech)⁷¹

	Sýrie	Jordánsko	Libanon	Irák	Irán	Libye	Izrael	Turecko
2013	1605.8	4618.5	9792.8	5790.5	6362.8	12028.8	37703.5	10971.8
2010	2808.1	4094.1	8850.3	3783.2	5663.5	13399.7	31221.6	10135.4
2005	1563.1	2402.7	5390.2	1324.8	2930.6	8124.4	21061.3	7129.7

Země se potýkala s vysokou inflací. Podle Steva Hankeho z University Johnse Hopkinse v Baltimoru se její výše nedá přesně určit, nicméně podle odhadů i dat z různých zdrojů byla jednou z nejvyšších na světě.⁷² Společně s korupcí, vysokou nezaměstnaností a cenou některých základních potravin dokresluje data obraz o obtížné ekonomické situaci, se kterou se Syřané potýkali na denním pořádku.⁷³ V roce 2010 žilo v Sýrii kolem 40 % obyvatel Sýrie v chudobě, přičemž za důvody neúspěchů vlády v řešení tohoto problému identifikovala v roce 2010 Sarah Fayed z londýnského výzkumného centra právě korupci, nedostatek politické vůle a obecně špatný systém vlády v zemi.⁷⁴

⁷¹ V tabulce jsou použita data ekonomických indikátorů zemí podle OSN. Country profile. [online]. OSN. Dostupné na: data.un.org, [cit. dne 23. dubna 2016], nestr.

⁷² HANKE, Steve. Syria's Other Problem: Inflation. [online]. *Cato Institute*. Dostupné na: https://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/post/syria-revolution-revolt-against-bashar-al-assads-regime/2011/03/15/ABrwNEX_blog.html, [cit. dne 23. dubna 2016], nestr.

⁷³ BORSHECHEVSAYA, Anna. Sponsored Corruption and Neglected Reform in Syria. *Middle East Quarterly*. Léto 2010, s. 42.

⁷⁴ FAYED, Sarah. *Poverty in Syria. Towards a Serious Policy Shift in Combating Poverty*. London: Strategic Research and Communication Centre, 2011, s. 1.

3.1.2 Protesty v Sýrii a následná občanská války

Protesty v rámci tzv. Arabského jara se nevyhnuly ani Sýrii. Od počátku roku 2011 se v zemi objevovaly jednotlivé demonstrace proti vládě Bašára Asada. V únoru proběhlo několik demonstrací za politické reformy a ukončení výjimečného stavu,⁷⁵ jichž se účastnilo několik stovek lidí, což bylo na syrské poměry, ve kterých se proti vládě masově příliš neprotestovalo, poměrně výrazným počinem.⁷⁶ Protesty byly rozháněny ozbrojenými složkami a někteří z protestujících byli uvězněni. Projevy nesouhlasu občanů se situací v zemi výrazně získaly na intenzitě v průběhu měsíce března, kdy už tisíce protestujících požadovali vypořádání se s korupcí, propuštění politických vězňů a ukončení výjimečného stavu, aby nebyla nadále omezena základní lidská a občanská práva. Během březnových demonstrací se vyskytly první oběti protivládních protestů, což situaci jen vyostřilo. Jen v prvních týdnech bylo dle BBC zabito až 200 protestujících.⁷⁷

Režim se zpočátku snažil o uklidnění situace. Prezident vystoupil a slíbil ukončení výjimečného stavu, které vešlo v platnost zákonem přijatým 21. dubna 2011. Tento krok byl doprovázen doporučeními státu, aby se občané zdrželi protestů. Vláda také propustila neupřesněný počet politických vězňů.⁷⁸ Syřané však situaci hodnotili i nadále jako vysoce neuspokojivou a protesty pokračovaly. Stát reagoval zásahy ozbrojených složek, které za sebou nechávaly další stovky mrtvých.⁷⁹

Za pět let od počátku roku 2011 přerostl konflikt v občanskou válku, ve které je zapojeno množství stran. Proti silám syrského prezidenta stojí různé skupiny opozičních sil, které však nebyly schopny se sjednotit do jednotné opoziční fronty.⁸⁰ V roce 2012 byl konflikt

---

⁷⁵ První zákon o výjimečném stavu byl přijat dne 22. prosince 1962, jen pár měsíců před převratem Socialistickou stranou arabské svobody (Baas), jejíž odnož je u moci dodnes. K tomuto zákonu bylo postupem čas přidáno několik dalších, které umožnili armádě nerespektování základních lidských svobod. GHADRY, Farid N. Syrian Reform: What Lies beneath. *Middle East Quarterly*, roč. 12, č. 1, 2005, s. 61.

⁷⁶ FLOCK, Elisabeth. Syria revolution: A revolution brews against Bashar al Assad's régime. [online]. *Washington Post*, March 15, 2011. Dostupné na: https://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/post/syria-revolution-revolt-against-bashar-al--assads-regime/2011/03/15/ABrwNEX_blog.html, [cit. dne 23. dubna 2016], nestr.

⁷⁷ BBC. Syria protests: Assad to lift state of emergency. [online]. *BBC*. 20. dubna 2011. Dostupné na: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-13134322>, [cit. Dne 23. dubna 2016], nestr.

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ Gulf News. Syrian forces sell Deraa, storm mosque. [online]. *Gulf News*. 30. dubna 2011. Dostupné na: <http://gulfnews.com/news/mena/syria/syrian-forces-shell-deraa-storm-mosque-1.801204>, [cit. dne 23. dubna 2016], nestr.

⁸⁰ UHLÍŘOVÁ, Lucie. Ozbrojené skupiny na území Sýrie. *Mezinárodní politika*, roč. 37, č. 12, 2013, nestr.

označen jedním z představitelů jednotek OSN pro udržení míru v Sýrii za občanskou válku.⁸¹ Podle informací OSN potřebovalo na konci roku 2015 humanitární pomoc na 13,5 milionu Syřanů; 6,6 milionu lidí bylo vnitřně vysídleno a ze 4,3 milionu obyvatel Sýrie se stali uprchlíci.⁸²

Konflikt vyvolal i zahraniční odezvu. Za prezidenta Asada se postavili Írán, Čína a Rusko, jejichž podpora je jak politická, tak i finanční a vojenská. Írán poskytl Sýrii pomoc v hodnotě několika miliard dolarů.⁸³ Kromě financí Írán poskytl své experty z bezpečnostních a tajných služeb, kteří pomáhají udržet prezidenta Asada u moci výcvikem jeho přívrženců, i ozbrojené složky, které se přímo účastní bojů.⁸⁴ Rusko a Čína se za Asada několikrát postavily v Radě bezpečnosti OSN, když zablokovaly přijetí rezolucí kritizujících situaci v Sýrii a požadujících opatření směřující k ukončení konfliktu.⁸⁵ Ani z jejich strany neskončila podpora pouze v politické rovině. Ruská armáda zahájila po oficiální žádosti prezidenta Asada vojenskou operaci v Sýrii na podzim 2015, což ruský parlament jednomyslně podpořil ve svém hlasování 30. září toho roku.⁸⁶ Čína podporuje syrský režim

---

⁸¹ CHARBONNEAU, Louis. Syria conflict now a civil war, U.N. peacekeeping chief says. [online]. *Reuters*. 12. června 2012. Dostupné na: <http://www.reuters.com/article/us-syria-crisis-un-idUSBRE85B11V20120612>, [cit. dne 23. dubna 2016], nestr.

⁸² Syrian Arab Republic: Humanitarian Snapshot (as of 30 November 2015). [online]. *OCHA*. Dostupné na: http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/syr_humsnap_a41_november2015.pdf, [cit. dne 26. dubna 2016], nestr.

⁸³ Syrian Economic Forum. The Interim Finance Minister: 15 Billion Dollars Iranian Support to Assad. [online]. *Syrian Economic Forum*. 20. ledna 2014. Dostupné na: <http://www.syrianef.org/En/2014/01/the-interim-finance-minister-15-billion-dollars-iranian-support-to-assad/>, [cit. dne 23. dubna 2016], nestr.

⁸⁴ FULTON, Will, HOLLIDAY, Joseph a Sam WYER. Iranian Strategy in Syria. A Joint report by AEI's Critical Threats Projects and Institute for the Study of War. [online]. *Institute for the Study of War*. Květen 2013. Dostupné na: <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/IranianStrategyinSyria-1MAY.pdf>, [cit. dne 23. dubna 2016], s. 6.

⁸⁵ Security Council Fails to Adopt Draft Resolution Condemning Syria's Crackdown on Anti-Government Protestors, Owing to Veto by Russian Federation, China. [online]. *OSN*. 4. října 2011, Dostupné na: <http://www.un.org/press/en/2011/sc10403.doc.htm>, [cit. dne 23. dubna 2016], nestr; Security Council Fails to Adopt Draft Resolution on Syria as Russian Federation, China Veto Text Supporting Arab League's Proposed Peace Plan, [online]. *OSN*. 4. února 2012, Dostupné na: <http://www.un.org/press/en/2012/sc10536.doc.htm>, [cit. dne 23. dubna 2016], nestr; Security Council Fails to Adopt Draft Resolution on Syria That Would Have Threatened Sanctions, Due to Negative Votes of China, Russian Federation. [online]. *OSN*. 19. července 2012. Dostupné na: <http://www.un.org/press/en/2012/sc10714.doc.htm>, [cit. dne 23. dubna 2016], nestr; Russia, China block Security Council referral of Syria to International Criminal Court. [online]. *OSN*. 22. května 2014. Dostupné na: <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=47860>, [cit. dne 23. dubna 2016], nestr.

⁸⁶ The Guardian. Russian parliament grants Vladimir Putin right to deploy military in Syria. [online]. *The Guardian*. 30. září 2015, Dostupné na: <http://www.theguardian.com/world/2015/sep/30/russian-parliament-grants-vladimir-putin-right-to-deploy-military-in-syria>, [cit. dne 23. dubna 2016], nestr.

dodávkami zbraní.⁸⁷ Objevily se též informace o jejím vojenském zapojení, které však nebyly potvrzeny z oficiálních zdrojů.⁸⁸

Další země se přiklonily na stranu protivníků prezidenta Bašára Asada. Spojené státy americké a jejich spojenci se rozhodly podporovat umírněnou opozici. USA s Velkou Británií s Francií poskytovaly zbraně a střelivo. Na dodávkách zbraní pro Syrskou osvobozenou armádu, která je součástí Národní koalice opozičních a revolučních sil (NCSROF) se mají podílet i Jordánsko a Turecko, které měly zajišťovat dodávky zbraní pro syrskou armádu z bývalé Jugoslávie.⁸⁹ Spojené státy se na straně NCSROF zapojily do leteckých útoků. S nimi se z evropských zemí zapojila i Francie a na konci roku 2015 i Velká Británie.

Na spor reagovaly i mezinárodní organizace. Pomoc do postižené oblasti vysílaly nejen státy, ale i Mezinárodní červený kříž, Lékaři bez hranic, Organizace spojených národů i EU. Dvě posledně zmíněné se též snažili o politické řešení konfliktu. OSN přijala od počátku konfliktu celkem sedmnáct rezolucí.⁹⁰ Většina z nich se týkala pozorovacích misí, dopravy humanitárního materiálu, případně opatření kvůli eliminaci chemických zbraní. Objevila se také výzva k členským státům, aby reagovaly na situaci, kdy se jejich občané stávají rekruty extremistických skupin a zapojují se do bojů v Sýrii.⁹¹ Poslední, přijatá v únoru 2016, vyzývala k obnovení rozhovorů. Rezoluce, které by důrazněji reagovaly na syrskou situaci, kupříkladu aktivizací opatření článku 41 Charty o OSN o přerušení ekonomických a diplomatických styků, byly navrženy čtyři.⁹² Všechny, jak bylo výše zmíněno, byly vetovány Ruskem a Čínou. OSN v neposlední řadě pokusilo zprostředkovat mírová jednání mezi zástupci syrského státu a opozice, doposud se však k mírové dohodě nepodařilo dospět.

---

⁸⁷ VOLODZKO, David. China's Role in the Syria Crisis, Revisited. [online]. *The Diplomat*. 28. září 2015. Dostupné na: <http://thediplomat.com/2015/09/chinas-role-in-the-syria-crisis-revisited/>, [cit. dne 23. dubna 2016], nestr.

⁸⁸ RUDOLS, Moritz. China's New Era of Diplomacy: Engaging in Syria. [online]. *The Diplomat*. 28. září 2015. Dostupné na: <http://thediplomat.com/2016/01/chinas-new-era-of-diplomacy-engaging-in-syria/>, [cit. dne 23. dubna 2016], nestr.

⁸⁹ Syrské rebely však vyzbrojují i další státy jako Libanon, Irák a Libye. Předpokládá se, že Katar a Saudská Arábie poskytují zbraně islamistickým skupinám rebelům. Who is supplying weapons to the warring sides in Syria? [online]. *BBC*. 14. červen 2013. Dostupné na: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-22906965>, [cit. dne 25. dubna 2016], nestr.

⁹⁰ UN Documents for Syria: Security Council Resolution. [online]. *OSN*. Dostupné na: http://www.securitycouncilreport.org/un-documents/search.php?ctype=Syria&rtype=Security%20Council%20Resolutions&cbtype=syria&search=%22Security%20Council%20Resolutions%22%20AND%20%22Syria%22&_mode=tag&IncludeBlogs=10&limit=15&page=1, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

⁹¹ Rezoluce rady bezpečnosti OSN č. 2178 (2014). OSN, 24. září 2014.

⁹² Jedná se návrhy rezolucí č. S/2011/612, S/2012/77, S/2012/538, S/2014/348. Security Council – Veto list. [online]. *OSN*. Dostupné na: <http://research.un.org/en/docs/sc/quick/veto>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

EU hned v roce 2011 přerušila přípravy nových bilaterálních programů se Sýrií a spolupráci v rámci Nástroje evropského sousedství a partnerství. Ukončeny byly též přípravy asociační dohody Sýrie s EU.⁹³ V reakci nato Sýrie pozastavila své členství v Unii pro Středozeemí.⁹⁴ EU na Sýrii následně uvalila slovy Clary Portela „jedny ze svých nejdalekosáhlejších a nejslofistikovanějších“⁹⁵ sankcí, které zahrnovaly zákaz cestování, zmrazení prostředků a majetku a zbrojní embargo, ale také embargo na dovoz ropy, což je podle C. Portela nezvyklé, pokud podobný typ sankce není schválen i OSN.⁹⁶ Opatření bylo přijato již v květnu 2011.⁹⁷ Další opatření byla přijata během následujícího roku,⁹⁸ tentokrát mj. zahrnovala i zákaz dovozu materiálu využitelného pro sledování telekomunikací a s tím spojených služeb.⁹⁹ Již v dubnu 2012 však byla i zmírněna některá opatření, aby bylo umožněno posílit Syrskou národní koalici, kterou EU později uznala jako „legitimního zástupce“ syrského lidu.¹⁰⁰ Tento krok o rok později následovalo zrušení zbrojního embarga. Během dalších tří let byla opatření i nadále rozšiřována či upravována, aby plnila aktuální cíle EU.¹⁰¹

Francesco Giunelli a Paul Ivan podotýkají, že sankce proti Sýrii byly na rozdíl od většiny jiných sankcí, přijaty rychle. EU chtěla zpočátku přesvědčit režim ke změně a

---

⁹³ Závěry Rady EU. [online]. EU. 23. května 2011. Dostupné na: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/122168.pdf, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

⁹⁴ EMP Package – Syria. [online]. *Evropská komise*. 27. března 2013. Dostupné na: http://europa.eu/rapid/press-release-MEMO-14-232_en.htm, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr. Partnerství pro Středozeemí založené na pařížském summitu v roce 2008 má sloužit k prohloubení obchodních vztahů mezi zeměmi EU a Evropské komise s šestnácti zeměmi severní Afriky a Středního východu. The UfM. [online]. *UfM*. Dostupné na: <http://ufmsecretariat.org/who-we-are/>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

⁹⁵ PORTELA, Clara. The EU's Sanctions against Syria: Conflict Management by Other Means *Security Policy Brief*. č. 38, září 2012, s. 1.

⁹⁶ Tamtéž, s. 2.

⁹⁷ Rozhodnutí Rady 2011/273/SZBP ze dne 9. května o omezujících opatřeních vůči Sýrii a Nařízení Rady (EU) č. 442/2011 ze dne 9. května 2011 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii *Úřední věstník Evropské unie*. 10. 5. 2011, L 121, s. 1-14.

⁹⁸ Nařízení Rady (EU) č. 36/2012 z 18. ledna 2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii a o zrušení nařízení (EU) č. 442/2011. *Úřední věstník Evropské unie*. L 16. 19. 1. 2012, s. 1-32.

⁹⁹ SMITH, Ben. Sanctions on Syria: existing EU/UK measures. [online]. *House of Commons Library*. 30. srpna 2013. Dostupné na: <http://www.operationspaix.net/DATA/DOCUMENT/8118~v~Sanctions on Syria Existing EU UK Measure s.pdf>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹⁰⁰ EU recognizes Syrian National Coalition as „legitimate“ representative. [online]. *France24*. 19. listopadu 2012. Dostupné na: <http://www.france24.com/en/20121119-eu-recognises-opposition-bloc-legitimate-syrian-national-coalition-representative>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹⁰¹ Většinou se jednalo o úpravy nařízení Rady (EU) č. 36/2012.

spolupráci, proto nebyl zezачátku na seznamu sankcionovaných osob prezident Asad.¹⁰² Nicméně když se ukázalo, že tato cesta není možná, on i jeho spolupracovníci byli též zařazeni mezi sankcionované. Sankce uvalené EU, jakožto největším obchodním partnerem Sýrie, zafungovaly. Právě embargo na dovoz ropy do EU mělo mít, dle Giumelliho a Ivana, nejtěživější dopad na syrskou ekonomiku.¹⁰³ S postupem času se však ukázalo, že samotné sankce nestačí k tomu, aby zastavily syrskou občanskou válku. Jak se ukázalo právě v létě 2013, pouze hrozba vojenské intervence donutila prezidenta Asada k, alespoň částečné, spolupráci.¹⁰⁴ Z čehož vyplývá, že se EU sama o sobě, pokud nebude jednotná a schopná přitvrdit v opatřeních při řešení konfliktů, těžko může stát rozhodujícím hráčem na tomto poli.

3.1.3 Syrská občanská válka a její průběh v roce 2013

S velkým množstvím bojujících subjektů i rozsahem operací zasáhla občanská válka v Sýrii drtivou většinu obyvatel. Už v polovině roku informovala OSN, že od počátku konfliktu bylo zabito přes 90 tisíc lidí.¹⁰⁵ Ve stejném období oznámilo OSN registraci miliontého syrského uprchlíka. V této souvislosti se v médiích začíná hovořit o uprchlické krizi,¹⁰⁶ která se prozatím týkala pouze regionu Středního východu.¹⁰⁷ V květnu také OSN zveřejnila své odhady, podle kterých bylo v Sýrii 4,25 milionu vnitřně vysídlených obyvatel.¹⁰⁸

Do bojů se intenzivně zapojily i západní státy. V březnu bylo oznámeno, že USA a Velká Británie budou poskytovat nevojenskou pomoc některým protivládním silám.¹⁰⁹ Tyto státy zároveň prohlásily, že budou tlačit na EU, aby zrušila zbrojní embargo uvalené na Sýrii.¹¹⁰ To je o dva měsíce později skutečně zrušeno, aby bylo možné vyzbrojovat syrské

---

¹⁰² GIUMELLI, Francesco a Paul IVAN. The effectiveness of EU sanctions. An analysis of Iran, Belarus, Syria and Myanmar (Burma). *European Policy Centre*. Issue paper č. 76, listopad 2013, s. 22-23.

¹⁰³ Tamtéž, s. 23.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 25.

¹⁰⁵ Updated UN study indicates at least 93,000 people killed in Syria conflict. [online]. *OSN*. 13. června 2013. Dostupné na: <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=13447&LangID=E>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹⁰⁶ War in Syria: timeline of key events. [online]. *The New Arab*. 12. března 2015. Dostupné na: <https://www.alaraby.co.uk/english/news/2015/3/13/timeline-syria-4-years-of-devastation>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹⁰⁷ O uprchlické krizi se v souvislosti s Evropou hovoří až od roku 2015. Refugee crisis. [online]. *EU*. 10. března 2016. Dostupné na: http://ec.europa.eu/echo/refugee-crisis_en, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹⁰⁸ BECK, John. Syria After Four Years: Timeline of a Conflict. *Vice news*. [online]. 16. března 2015. Dostupné na: <https://news.vice.com/article/syria-after-four-years-timeline-of-a-conflict>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹⁰⁹ Syria profil – Timeline. [online]. *BBC*. 29. března 2016. Dostupné na <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-14703995>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹¹⁰ BECK, Syria After Four Years: Timeline of a Conflict, nestr.

rebely.¹¹¹ V červnu byla americká podpora ještě více rozšířena. Americký prezident Barack Obama oznámil rozšíření pomoci pro syrské rebely o zbraně poté, co americká vláda prohlásila, že má důkazy o tom, že syrská vláda používá proti rebelům chemické zbraně.¹¹² V té době začíná výrazně narůstat vliv extremistických islamistických bojových skupin,¹¹³ které provádějí úspěšné ofenzivy.¹¹⁴

V srpnu došlo v syrské Ghútě k doloženému použití chemických zbraní, což vyvolalo silnou mezinárodní reakci.¹¹⁵ Nebyl to však první případ jejich použití v syrské občanské válce, podle zprávy OSN bylo ke konci roku 2013 provedeno až pět útoků chemickými zbraněmi.¹¹⁶ Nebylo však jasné, kdo za použitím plynu stojí – zda vládní síly či jiný subjekt bojující v občanské válce. Bašár Asad a jeho spojenci obviňovali z činu síly bojující proti prezidentovi, rebelové a jejich podporovatelé (USA, Francie, Velká Británie) z útoku vinili syrskou vládu. Francie a Spojené státy americké pohrozili vojenskou intervencí.¹¹⁷ Tu se však prozatím podařilo odvrátit, když bylo dne 14. září v Ženevě oznámeno uzavření dohody o zničení veškerých chemických zbraní, které držela syrská vláda.¹¹⁸

V prosinci 2013 USA a Velká Británie dočasně přerušily své dodávky neletálních zbraní poté, co islamisté zabrali některé základny Svobodné syrské armády, která byla vyzbrojována ze západních zdrojů.¹¹⁹ Je odhadováno, že do konce roku 2,3 milionů syrských uprchlíků opustilo zemi a prozatím se usadilo v Turecko, Iráku, Jordánsku, Libanonu a Egyptě.¹²⁰

---

¹¹¹ Timeline of Syria's raging war. [online]. *Aljazeera*. 9. srpna 2016. Dostupné na <http://www.aljazeera.com/indepth/interactive/2012/02/201225111654512841.html>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹¹² Tamtéž; BECK, Syria After Four Years: Timeline of a Conflict, nestr.

¹¹³ Mezi ně jsou řazeny Džabhatu-I-Nusra a Islámský stát Iráku a Sýrie. UHLÍŘOVÁ, Ozbrojené skupiny na území Sýrie, nestr.

¹¹⁴ Syria profil – Timeline, nestr.

¹¹⁵ Byl použit plyn sarin. Pan Ki-mun ke zprávě OSN: V Sýrii zabíjel sarin. Šlo o válečný zločin. [online]. *Lidovky.cz*. 16. září 2013. Dostupné na: http://www.lidovky.cz/zprava-inspektoru-osn-pry-dokazuje-nasazeni-sarinu-v-syrii-plg-/zpravy-svet.aspx?c=A130916_182844_ln_zahranici_ml, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹¹⁶ CHARBONNEAU, Louis a Michelle NICHOLS. U.N. confirms chemical arms were used repeatedly in Syria. [online]. *Reuters*. 13. prosince 2013. Dostupné na: <http://www.reuters.com/article/us-syria-crisis-chemical-un-idUSBRE9BB1AJ20131212>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹¹⁷ Vojensky chtěla reagovat i Velká Británie. Návrh premiéra Davida Camerona však neprošel hlasováním ve Sněmovně lordů. BECK, Syria After Four Years: Timeline of a Conflict, nestr.

¹¹⁸ Natoaktual. Útok na Sýrii odvrátilo jednání v Ženevě, chemické zbraně budou zničeny. [online]. *Natoaktual*. 14. září 2013. Dostupné na: http://www.natoaktual.cz/syrie-odevzda-chemicke-zbrane-dkc-/na_zpravy.aspx?c=A131021_171814_na_zpravy_m00, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr. V červnu 2014 bylo dokončení odstranění všech chemických zbraní syrské vlády. Syria profile – Timeline. *BBC*, nestr.

¹¹⁹ Syria profil – Timeline. [online]. *Reeseerich*. Dostupné na: <https://reeseerich.com/syria-timeline/>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹²⁰ BECK, Syria After Four Years: Timeline of a Conflict, nestr.

3.2 Společné návrhy EK a VP týkající se Sýrie v roce 2013

V průběhu roku 2013 podaly EK s VP celkem čtyři návrhy týkající se situace v Sýrii. Tři z nich v průběhu měsíců března až června, z nichž jeden byl zamítnut a dva přijaty. V tomto období, jak bylo popsáno výše, zvýšily některé západní státy (USA a Velká Británie) pomoc poskytovanou části syrské opozice, která byla ze strany Spojených států v červnu rozšířena o vojenskou pomoc. V té době též tlačily Velká Británie a Francie na ostatní členské státy EU, aby umožnily vyzbrojování syrských rebelů tím, že bude zrušeno zbrojní embargo přijaté o dva roky dříve.

V květnu byla po dlouhých debatách platnost zbrojního embarga skutečně zrušena. Státy v té době po roce jednaly o dalším osudu sankcí proti Sýrii, jež se musely každý rok obnovovat. Na jejich prodloužení by se státy EU musely jednomyslně shodnout, nicméně Francie a Velké Británie vyjádřily naprosto jasně, že obnovení zbrojního embarga nechťejí.¹²¹ Rada EU proto přijala rozhodnutí č. 2013/255/SZBP, kde jsou konkrétně vyjmenovány oblasti, které z původního sankčního opatření zůstanou i nadále v platnosti, na jehož základě bylo uvolněno zbrojní embargo či zákaz obchodovat se Sýrií s ropou.

Krátce po přijetí výše zmíněného rozhodnutí, během měsíce června, byly podány dva z již zmíněných společných návrhů. První z nich byl Radě EU předán dne 10. června 2013.¹²² Návrh měl upravit Nařízení rady (EU) č. 36/2012 o omezujících opatření vzhledem k situaci v Sýrii tak, aby reflektoval změny, které vyplývaly z nového rozhodnutí č. 2013/144/SZBP. V návrhu bylo upraveno pět článků tak, aby bylo umožněno obchodovat se Sýrií s ropou i poskytovat finanční prostředky syrským občanům. Oproti tehdy platné verzi¹²³ byly však v některých případech více konkretizovány případy, kdy je možné výjimku využít, čímž byl zúžen prostor jejich možného využití.

V navrhovaném článku 2 mohly státy povolit transakci zboží či technologií u výrobků, které by mohly být využity k vnitřním represím v případě, že „takové vybavení, zboží nebo

---

¹²¹ HOUSKA, Ondřej, HIMMER, Ondřej, DVOŘÁKOVÁ, Marína, JEŽEK, Martin, KOUŘÍMSKÝ, Vojtěch, PROKEŠ, Jan a Štěpán MACHÁČEK. Embargo EU na dovoz zbraní do Sýrie se neprodlouží. Nechce ho Británie či Francie. [online]. *Český rozhlas*. 28. května 2013. Dostupné na: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropskaunie/zprava/embargo-eu-na-dovoz-zbrani-do-syrie-se-neprodlouzi-nehce-ho-britanie-ci-francie—1217278>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹²² Společný návrh NAŘÍZENÍ RADY, kterým se mění nařízení (EU) č. 36/2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii. [online]. *Eur-lex*. 10. června 2013. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/ALL/?uri=CELEX:52013JC0021>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹²³ NAŘÍZENÍ RADY (EU) č. 36/2012 ze dne 18. ledna 2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii a o zrušení nařízení (EU) č. 442/2011. Konsolidované znění ke 23.4.2013. [online]. *Eur-lex*. 23. dubna 2013. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1461520778869&uri=CELEX:02012R0036-20130423>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

technologie zamýšleny pro potravinovou pomoc, pomoc v zemědělství nebo zdravotnictví nebo jiné humanitární účely nebo ve prospěch zaměstnanců Organizace spojených národů, zaměstnanců Unie nebo jejích členských států.“ Zatímco v tehdy platné legislativě se pravidlo „za podmínek, které uznají za vhodné, pokud shledají, že takové vybavení, zboží nebo technologie jsou zamýšleny pouze pro humanitární nebo ochranné použití.“ To dávalo státům větší volnost, co se týká užití výjimek. Stejná změna byla navrhována i u článku, který umožňoval povolit „pomoc či zprostředkovatelské služby týkající se vybavení, zboží či technologií uvedených na seznamu v příloze IA“. U dalších upravených článků byly vloženy paragrafy, které umožnily změny vyplývající z přijatého rozhodnutí č. 2013/255/SZBP. Tento návrh zpřísnující podmínky výjimek přijatých Radou EU o několik týdnů dříve, však oficiálně neprošel schvalovací procedurou.

V tomto kontextu je zajímavé, že o několik týdnů později byl podán další společný návrh, který se týkal drobné technické změny v nařízení č. 36/2012. Tento návrh byl v registru dokumentů EK uveden jako přijatý se změnami. Po komparaci textů vyplývá, že výsledné Nařízení Rady (EU) č. 697/2013¹²⁴ je kombinací obou návrhů podaných v červnu. Zatímco návrh z 25. června byl zakomponován beze změny, návrh z 10. června byl modifikován. Výše zmiňované zpřísnění výjimek bylo do textu přijato, nicméně se objevila jiné poměrně výrazná úprava.

Ač je v rozhodnutí Rady EU, které má nařízení Rady EU provádět, uvedeno, že pokud jde o prodej ropy; poskytnutí prostředků a technologií pro její těžbu a výzkum s ním spojeným; povolení zřizovat finančním institucím otvírat účty a pobočky na území Sýrie a povolení poskytovat syrským osobám finanční půjčky a úvěry, že je potřeba předem konzultovat syrskou NCSROF. V přijatém nařízení konzultace NCSROF nutné nejsou, pokud dotčený stát nedostane odpověď na svou žádost do třiceti dnů.¹²⁵ To může být v zemi, která je zmítána občanskou válkou a neustálými pohyby fronty poněkud problematické. Lze předpokládat, že jedním z důvodů, proč byla tato oprava přijata, je, aby se předcházelo neúměrnému prodlužování doby, kdy se čeká na odpověď, případně obstrukcím NCSROF. Na druhou stranu tato úprava otvírá možnost jistým způsobem souhlas NCSROF obejít. Ve článku sice není napsáno, že NCSROF musí souhlasit, neboť má být pouze konzultována, nicméně by mohly nastat případy, kdy by se kategorické „ne“ podpořené pádnými argumenty, jež však nebylo dotyčným státem vyslyšeno, mohlo stát minimálně zdrojem otázek, proč

---

¹²⁴ Nařízení Rady (EU) č. 697/2013 ze dne 22. července 2013, kterým se mění nařízení (EU) č. 36/2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii. *Úřední věstník Evropské unie*. 23. 7. 2013, L 198, s. 28-34.

¹²⁵ Odstavce 6a(c), 9a(c), 13a(c) a 25a(c) Nařízení Rady (EU) č. 679/2013.

dotyčný stát subjekt podporuje, když tím jde proti zájmům zakotveným ve svém zahraničně politickém rozhodnutí.

Zároveň i důvody, které umožňují využití výjimek vyplývajících z rozhodnutí 2013/255/SZBP, jsou v nařízení mírnější než ve společném návrhu EK a VP. Ve všech upravovaných člancích navrhovaných EK a VP je jednou z podmínek, že příslušný orgán shledal, že „dotčené činnosti nesou přímo ani nepřímo ve prospěch osoby, subjektu či orgánu uvedenému v článku 14“.¹²⁶ V odsouhlaseném nařízení stojí, že „dotčené činnosti nevedou ke zpřístupnění finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů přímo nebo nepřímo osobě, subjektu či orgánu uvedenému v článku 14 nebo v jeho prospěch.“ Tato změna opět otvírá větší prostor pro případnou akci státu, neboť kromě finančních a hospodářských zdrojů existují i jiné, z nichž může subjekt profitovat.

Poslední výraznou změnou je úplné vypuštění navrhovaného odstavce, který po konajících orgánech žádal „přiměřené záruky proti zneužití uděleného povolení, včetně informací týkajících se účelu dané transakce.“¹²⁷ V tomto případě je nicméně poměrně pochopitelné, že podobné záruky by bylo těžko dosažitelné, obzvláště, aniž by byl přesněji určen jejich charakter.

Rozsahem jsou oba červnové návrhy z rozdílných kategorií. Návrh z 10. června navrhuje úpravu šesti článků s dosti politicky citlivou tematikou, zatímco návrh z 25. června upravoval pouze jeden, velice stručný, technický článek. Rada EU však vybrala ten kratší, nicméně později podaný, za ten, který bude modifikován a později přijat, což ale znamená, že rozsahem i obsahem má schválené nařízení jen málo společného s podaným společným návrhem.

Ze srovnání těchto dvou návrhů vyplývá několik zjištění. Jak již bylo zmíněno dříve, většina společných návrhů podaných EK a VP, byla Radou EU přijata. Nicméně, přes polovinu těchto návrhů bylo přijato s menšími či většími úpravami. V některých případech jsou změny opravdu marginální. Příkladem mohou být kupříkladu společné návrhy podané pod evidenčními čísly: 52012JC0021,¹²⁸ 52013JC0024,¹²⁹ 52013JC0025¹³⁰ a 52014JC0001.¹³¹

---

¹²⁶ Článek 14 Nařízení Rady (EU) č. 36/2012 odkazuje na přílohy I a II tohoto nařízení, jež obsahují seznam osob, proti kterým jsou uvedené sankce namířeny.

¹²⁷ Odstavce 6a(c), 9a(c), 13a(c) a 25a(c) Společného návrhu Nařízení Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 36/2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii.

¹²⁸ Společný návrh NAŘÍZENÍ RADY, kterým se mění nařízení (EU) č. 267/2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu. [online]. EUR-Lex. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1461677238608&uri=CELEX:52012JC0021>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

Tyto návrhy jsou evidované jako přijaté, nicméně jejich podoba je značně rozdílná od původního návrhu. Tento fakt v kontextu zkoumaných návrhů z června 2013 ukazuje, že Rada EU má rozsáhlou pravomoc navrhovaná nařízení upravovat. Společný návrh VP a EK je sice nutný k přijetí či úpravě omezujících opatření EU, nicméně dokud je zachováno nařízení, kterého se návrh týká, či hlavní oblast, které by se navrhovaná sankční opatření měla týkat, může Rada EU, kde sedí přímí zástupci členských států, dělat změny významného rozsahu.

Zkoumané návrhy z června 2013 ukazují rozsah, v jakém může Rada EU změny provádět. Dalo by se argumentovat tím, že sloučení dvou návrhů je specifickým případem, které ve skutečnosti nedokazuje, že Rada EU toto může dělat a dělá, nicméně další příklady stejné praxe, kdy však ke slučování návrhů nedocházelo, nýbrž byly pouze na základě politické dohody udělány změny, toto potvrzují.

Současně, skutečnost, že poměr mezi schválenými a neschválenými návrhy je neměřitelný, naznačuje, že VP s EK posílají takové návrhy, u kterých lze předpokládat, že je Rada EU nakonec schválí.

Nicméně, zároveň je evidentní, že institut společného návrhu, který dává jistou politickou váhu osobě vysokého představitele, je zcela v souladu s tím, že zahraniční politika zůstává plně v rukou členských států EU. Jeho (a EK) návrh je sice nezbytný pro přijetí sankčního opatření, členské státy v Radě EU však mohou udělat takřka neomezené změny.

Po schválení výše zmíněného rozhodnutí Rady EU, kterým bylo uvolněno embargo na obchod s ropou a zbrojní embargo a jehož přijetí přimělo EK a VP podat zkoumané návrhy, které měly modifikovat opatření ohledně Sýrie tak, aby korespondovalo s novým rozhodnutím, ministr zahraničních věcí České republiky Karel Schwarzenberg prohlásil, že není z výsledku „šťastný“, neboť rozhodnutí umožní zbrojnímu průmyslu „znovu vydělat.“¹³²

Během zmíněného hlasování se státy rozdělily na dva tábory. Jeden lobboval za uvolnění zbrojního embarga, které by státům umožnilo posílit vyzbrojení některých skupin

---

¹²⁹ Společný návrh NAŘÍZENÍ RADY, kterým se mění nařízení (EU) č. 36/2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii.[online]. EUR-Lex. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1461677245281&uri=CELEX:52013JC0024>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹³⁰ Společný návrh NAŘÍZENÍ RADY, kterým se mění nařízení (ES) č. 329/2007 o omezujících opatřeních vůči Korejské lidově demokratické republice.[online]. EUR-Lex. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1461677245281&uri=CELEX:52013JC0025>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹³¹ Společný návrh NAŘÍZENÍ RADY o omezujících opatřeních vzhledem k situaci ve Středoafričské republice.[online]. EUR-Lex. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1461677312102&uri=CELEX:52014JC0001>, [cit. dne 24. dubna 2016], nestr.

¹³² HOUSKA, HIMMER, DVOŘÁKOVÁ, JEŽEK, KOUŘÍMSKÝ, PROKEŠ a MACHÁČEK. Embargo EU na dovoz zbraní do Sýrie se neprodlouží, nestr.

rebelů, které by si tak vybojovali pozici a moc v zemi.¹³³ Jak se později toho roku ukázalo, vyzbrojování pouze rebelů nemohl zajistit, aby se zbraně z EU nedostaly do rukou jiných sil, když Velkou Británií a Spojenými státy vyzbrojované ozbrojené složky syrské opozice byly vytlačeny ze svých pozic a jejich zbraně zabrali islamisté. Druhá strana prosazovala zachování embarga, které by dle nich vedlo k ukončení bojů, jež by umožnilo řešení situace dialogem mezi dříve bojujícími silami.

V první skupině byla Velká Británie s Francií, které měly a mají dlouhodobé vazby na tuto oblast a konkrétně na Sýrii již z koloniálních dob.¹³⁴ Na druhou stranu, v druhé skupině, mezi jejichž nejhlasitější představitele patřila Česká republika, Rakousko a Švédsko,¹³⁵ byly státy, jejichž koloniální historie bylo mimo Evropu minimální až neexistující a jejichž zahraniční politika je ve srovnání s předchozí skupinou rozsahem, i z historických důvodů, omezenější. Lze se tedy domnívat, že proto bylo nejen schváleno rozhodnutí č. 2013/144/SZBP, ale i následně byly ve společném návrhu VP a EK udělány změny, které odmítly užší definici výjimek pro zbrojní embargo a ostatní výjimky, které ještě o něco více rozšířily pole působnosti států v těchto oblastech, a tak vyhověly zájmům „prvního tábora“ států a podle poznámky českého ministra zahraničí skrze ně i některých zbrojařských firem.

Z výše zmíněného vyplývá, že na základě této částečné studie, skutečným důvodem k odmítnutí či přijetí společného návrhu EK a VP, jež se vždy výhradně týkají sankčních opatření EU, jsou pouze vlastní zájmy jednotlivých států, které se nutně nemusí vždy shodovat s politiky, které jsou považovány za zásadní z pohledu Evropské unie a jejího aparátu. Toto koneckonců nepřímou potvrdil francouzský prezident Francois Hollande, který novinářům přiznal, že Francie postupovala v rozporu se závazky, jež Francie přijala v rámci EU, a odsouhlasil, že Francie zásobuje syrské rebely zbraněmi.¹³⁶ Prohlášení může být dáno

---

¹³³ CHAFFIN, Joshua. Uk and France push to arm Syrian rebels.[online]. *Financial Times*. 15. března 2013. Dostupné na: <http://www.ft.com/cms/s/0/8f4fd6f4-8cd5-11e2-8ee0-00144feabdc0.html>, [cit. dne 27. dubna 2016], nestr., nestr.; Britain, France block renewed weapons embargo against Syria. [online]. *Euractiv.com, Reuters*. 28. května 2013. Dostupné na: <http://www.euractiv.com/section/global-europe/news/britain-france-block-renewed-weapons-embargo-against-syria/>, [cit. dne 27. dubna 2016], nestr.

¹³⁴ Francii byl po první světové válce přičten mandát nad Sýrií. Velká Británie měla pod mandátní správou sousední Zajordánsko a Palestinu.

¹³⁵ HOUSKA, HIMMER, DVOŘÁKOVÁ, JEŽEK, KOUŘÍMSKÝ, PROKEŠ a MACHÁČEK. Embargo EU na dovoz zbraní do Sýrie se neprodlouží, nestr.

¹³⁶ France delivered arms to Syrian rebels, Hollande confirms. [online]. *France24*. 21. srpna 2014. Dostupné na: <http://www.france24.com/en/20140821-france-arms-syria-rebels-hollande>, [cit. dne 25. dubna 2016], nestr.

do kontextu s knihou francouzského novináře Xanona Panona, kterému údajně prezident Hollande potvrdil, že Francie měsíce porušovala zbrojní embargo uvalené EU na Sýrii.¹³⁷

To pouze potvrzuje, že EU jako politická unie není vlastní všem svým členům, kteří nejsou ochotni podřídit své vlastní zájmy celku i přesto, že bylo rozhodnutí přijato na základě všemi odsouhlaseného mechanismu.

---

¹³⁷ VERNER, Robin. La France a fourni des armes a la révolution syrienne des 2012, explique Francois Hollande dan sun livre. [online]. *Slate*. 6. května 2015. Dostupné na: <http://www.slate.fr/story/101291/France-armes-Syrie>, [cit. dne 25. dubna 2016], nestr. O knize a v ní obsažených informacích neinformoval žádný z velkých zpravodajských serverů, a tak je nutné ji brát v úvahu pouze s jistou rezervou.

Závěr

Cílem práce bylo pokusit se pomocí analýzy dvou společných návrhů VP a EK nařízení Rady (EU) dobrat k důvodům, které Radu EU vedou k odmítnutí tohoto prostředku, který dle úpravy Lisabonskou smlouvou představuje jedinou možnost na přijetí prostředků omezujících či úplně přerušujících hospodářské a finanční vztahy zemí EU s třetími subjekty. Ze souborného rozboru všech podaných návrhů vyplynulo, že Rada EU většinou vyslyší návrh EK a VP a návrhy přijme, nicméně poměrně často je přijme až po přijetí změn, které místy dosahují značných rozměrů.

Počty odmítnutých návrhů se pohybují v řádu jednotek, a tak autorka vycházela z předpokladu, že k odmítnutí návrhů vedou specifické důvody jen v několika konkrétních případech. Analýza dvou návrhů podaných EK a VP v červnu 2013 zabývajících se omezujícími opatřeními vzhledem k situaci v Sýrii ukázala, že Rada EU má i přes omezení jí daná Lisabonskou smlouvou a konkrétně článkem 215 SFEU v oblasti omezujících opatření vůči třetím stranám široké pole působnosti, co se týče přijímání sankčních opatření. V této situaci došlo ke spojení dvou podaných návrhů do jednoho, přičemž v tom rozsáhlejších, který však byl oficiálně veden jako odmítnutý, byly udělané výrazné změny. Oba návrhy reagovaly na nové rozhodnutí Rady EU č. 2013/255/SZBP o postoji EU k Sýrii a implementovaly jím přijatá opatření. Výsledné prováděcí nařízení v sobě mělo zakomponováno úpravy, které dále změkčovaly rozhodnutím přijaté výjimky ohledně zbrojního embarga, prodeje ropy, s ní spojených technologií a výrobků a některých finančních záležitostí.

Právě z kontextu událostí, za kterých bylo přijato rozhodnutí Rady EU č. 2013/255/SZBP a na něj navázané společné návrhy EK a VP, které jsou nezbytné pro přijetí prováděcího nařízení k rozhodnutí Rady, vyplývá, že při rozhodování v Radě EU na základě jednomyslnosti mohou jednotlivé státy snadno prosadit své individuální zájmy i proti vůli ostatních. Francie a Velká Británie chtěly tehdy ukončit zbrojní embargo, aby mohly vyzbrojovat syrské opoziční síly (NCSROF), aby jim tak umožnily zvětšit jejich šance v boji proti režimu Bašára Asada. Státy, navazující na předchozí rozhodnutí Rady EU, představované nejvíce Českou republikou, Rakouskem a Švédskem, chtěly zachování zbrojního embarga, aby do Sýrie z EU neproudily žádné zbraně a neumožnily za zintenzivnění konfliktu. Jejich názor později částečně potvrdilo přerušení dodávek některých zbraní syrské opozici v prosinci 2013 poté, co jí byly některé zbraně ukořistěny islamisty.

Z hlediska institutu společného návrhu nařízení EK a VP by bylo jistě zajímavé podrobit výzkumu i další případy odmítnutých návrhů, které by mohly potvrdit autorčinu teorii, či rozšířit spektrum důvodů, kvůli kterým k odmítnutí dochází. Další výzkum by si jistě zasloužil i proces projednávání a schvalování jednotlivých společných návrhů, k jehož uskutečnění je však nezbytná přítomnost v Bruselu a osobní komunikace s některými pracovníky orgánů spadajících pod EK i Radu EU, neboť dokumenty z těchto jednání nejsou veřejnosti většinou k dispozici.

Co se týče funkce VP, k jejímu hlubšímu pochopení by bylo potřeba více studií zaměřených na jednotlivé konkrétní možnosti a prostředky, kterými disponuje, které by, konfrontovány s politickou skutečností, pomohly lépe dotvořit obraz o tomto velice komplexním postu.

Zjištění této studie podporují domněnku, že členské státy EU nevzaly myšlenku politické unie se společnou zahraniční politikou za své. V případě, kdy mají své vlastní, mnohdy dlouhodobými vztahy podložené historie dané zájmy, upřednostní je před kolektivní dohodou na půdě EU. To, že Rada EU přijímá většinu návrhů EK a VP může potvrdit prestiž a vážnost, které se VP dostávají, nicméně jeho skutečný vliv a politická moc končí tam, kde začínají zájmy jednotlivých členů EU, což nenechává přílišný prostor pro vlastní působení. To, pokud nic jiného, by mělo uklidnit všechny, kteří se obávají, že EU získává oproti svým jednotlivým členům na mezinárodním poli až přílišný vliv.

Summary

The thesis focused on the office of the High representative of the Union for the Foreign Affairs and Security Policy and one of tools she can use. The office was created to provide the EU's Foreign Policy with the recognisable face, which would represent the EU when dealing with international relations. The tool analysed was a European Commission and High Representative joint act. Joint acts has several acts, where one of them, joint proposal for a council regulation, gives the High Representative significant power to affect restrictive measures imposed by the EU on a third party, as the joint proposal is a document necessary to submit to enable the EU to impose restrictive measures.

All the joint proposals submitted to the Council of the EU were scrutinized and it appeared that majority of them was accepted, even though some of them were considerably modified. Only a few of them were rejected which make the author assume there must be specific reasons which make the Council of the EU to reject a proposal.

Deeper analysis of two joint proposals submitted in June 2013 which concerned restrictive measures in view of the situation in Syria led the author to the conclusion that the Council of the EU has wide scope of actions when deciding on restrictive measures, despite the limitation set by the Lisbon Treaty, more precisely by Article 215 of the Treaty on the Functioning of the European Union, as amended by the Lisbon Treaty. In this case both proposals were merged together, where the longer one, which was labelled as rejected, was considerably modified. The regulations were proposed to adjust the legislation to the new council decision no. 2013/255/CFSP concerning restrictive measures against Syria. The final regulation the Council of the EU did adopt further extended exception adopted in the decision concerning arms embargo, embargo on trade with oil, and some financial issued.

Considering the context in which the council of the EU adopted the decision it is clear that individual states are able to promote quite easily its national interests in foreign policy framework of the EU.

All the finding above led the author to the conclusion that even though the Lisbon Treaty aimed at introducing more coherent foreign policy, the final decision is on individual states themselves.

Literatura

Dokumenty

Council of the European Union. *EU restrictive measures*. Factsheet. [online]. 29. dubna 2014, Dostupné na: <http://goo.gl/c09sK3>, [cit. dne 20. února 2016]

Dokument č. 52013JC0019. Společný návrh rozhodnutí Rady na zmocnění Komise a vysokého představitele započít jednání o pokračování a aktualizaci dohody o Mezinárodním vědeckém a technologickém centru. 6. června 2013. Zasláno autorce na základě žádosti podané v souladu s nařízením (ES) č. 1049/2001.

EUROPEAN COMMISSION. *Report on the Operation of the Treaty on European Union*. [online]. 10. května 1995. Dostupné na: http://www.unizar.es/euroconstitucion/Treaties/Treaty_Amst_Prep.htm, [cit. dne 26. ledna 2016]

Charta OSN. [online]. OSN. Dostupné na: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>, [cit. dne 10. května 2016].

Konsolidovaný text smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy. [online]. Odbor informování o evropských záležitostech Úřad vlády České republiky. Dostupné na: <http://www.mkcr.cz/assets/evropska-unie/lisabonskasmouva/LS-konsolid.pdf>, [cit. dne 30. ledna 2016]

Odbor EU a mezinárodního práva. Lisabonská smlouva. [online]. *Ministerstvo vnitra ČR*. 16. března 2011. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-lisabonska-smlouva.aspx>, [cit. dne 27. dubna 2016]

Postup přijímání omezujících opatření EU. [online]. *Rada EU*. Dostupné na: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/adoption-procedure/>, [cit. dne 12. března 2016]

Proces přezkumu omezujících opatření EU – „sankcí“. [online]. *Rada EU*. Dostupné na: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/review-process/>, [cit. dne 12. března 2016]

Periodika

Úřední věstník EU 2004-2013– ročníky vyplnit

Elektronické databáze

EUR-Lex.europa.eu – Úřad pro publikace Evropské unie

Monografie:

CAMERON, Fraser. *An Introduction to European Foreign Policy*. Oxon: Routledge, 2007

FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2. vyd., Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009

JANKŮ, Martin a Linda JANKŮ. *Právo EU po Lisabonské smlouvě*. Ostrava: Key Publishing, 2012

KEUKELEIRE, Stephan a Tom DELREUX, *The Foreign Policy of the European Union*. 2. vyd., Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014

KOUTRAKOS, Panos. *EU International Relations Law*. 2. vyd. Oxford: Bloomsbury, 2015

KOUTRAKOS, Panos. *The EU Common Security and Defence Policy*. Oxford: Oxford University Press, 2013

KRÁL, David a Lukáš PACHTA. *Zahraniční politika rozšířené Evropské unie: témata, výzvy, perspektivy*. Praha: Institut pro evropskou politiku EUROPEUM, 2005

SYLLOVÁ, Jindřiška, PÍTROVÁ, Lenka, PALDUSOVÁ, Helena a kol. *Lisabonská smlouva: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2010

Kapitola v knize:

KHALIQ, Urfan. The External Action of the European Union under the Treaty of Lisbon in: TRYBUS, Martin a Luca RUBINI (eds.). *The Treaty of Lisbon and the Future of European Law and Policy*. Cheltenham, Northampton, Mass: Edward Elgar, 2012, s. 239-261

PUETTER, Uwe. The Latest Attempt at Institutional Engineering. The treaty of Lisbon and Deliberative Intergovernmentalism in EU Foreign and Security Policy Coordination in: CARDWELL, Paul James (ed.). *EU external relations law and policy in the post-Lisbon era*. Hague: T.M.C. Asser Press, 2012

SARI, Aurel. Article 29. (Council decision on Union Position) in: BLANKE, Hermann-Joseph a Stelio MANGIAMELI (eds.). *The Treaty on European Union. A Commentary*. Berlin, Heidelberg: Springer-Verlag, 2013

VEDER, Christoph. External Action, Common Foreign and Security Policy and the European Relations of the EU in: MÜLLER-GRAF, Peter-Christian a Ola MESTAD (eds.) *The Rising Complexity of European Law*. Berlin: Bwv Berliner-Wissenschaft, 2014

Články, studie:

BLOCKMANS, Steven a Sophia RUSSACK. The Commissioners' Group n External Action – Key political facilitator. *SEPS Special Report*. č. 125, 2015

BORSHECHEVSAYA, Anna. Sponsored Corruption and Neglected Reform in Syria. *Middle East Quarterly*. Léto 2010, s. 41-50

DRULÁKOVÁ, Radka, ROLENC, Jan Martin, TRÁVNÍČKOVÁ, Zuzana a Štěpánka ZEMANOVÁ. Sankční politika Evropské unie: typy sankčních opatření a vztah k sankcím Rady bezpečnosti OSN. *Současná Evropa*. 2011, č. 2, s. 3-19

EECKJOUT, Piet. The EU's Common Foreign and Security Policy after Lisbon: From Pillar Talk to Constitution. in: BIONDI, Andrea, EECKHOUT, Piet, RIPLEY, Stephanie. *EU Law After Lisbon*, Oxford: Oxford university Press, 2012, s. 265-291

FAYED, Sarah. *Poverty in Syria. Towards a Serious Policy Shift in Combating Poverty*. London: Strategic Research and Communication Centre, 2011

FULTON, Will, HOLLIDAY, Joseph a Sam WYER. Iranian Strategy in Syria. A Joint report by AEI's Critical Threats Projects and Institute for the Study of War. [online]. *Institute for the Study of War*. Květen 2013. Dostupné na: <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/IranianStrategyinSyria-1MAY.pdf>, [cit. dne 23. dubna 2016]

GARCÍA, María. From Idealism to Realism. EU Preferential Trade Agreement Policy. *Journal of Contemporary European Research*, 2003, roč. 9, č. 4, s. 522-541

GHADRY, Farid N. Syrian Reform: What Lies beneath. *Middle East Quarterly*, roč. 12, č. 1, 2005, s. 61-70

GIUMELLI, Francesco a Paul IVAN. The effectiveness of EU sanctions. An analysis of Iran, Belarus, Syria and Myanmar (Burma). *European Policy Centre*. Issue paper č. 76, listopad 2013

PLESZKA, Maciej. High Representative of the union for Foreign Affairs and Security Policy. Analysis of the Lisbon Treaty Provision. *Yearbook of Polish Europea Studies*. č. 13, 2010, s. 81-106

PORTELA, Clara. The EU's Sanctions against Syria: Conflict Management by Other Means. *Security Policy Breief*. č. 38, září 2012, s. 1-7.

UHLÍŘOVÁ, Lucie. Ozbrojené skupiny na území Sýrie. *Mezinárodní politika*, roč. 37, č. 12, 2013

Internetové články

BBC. Syria protests: Assad to lift state of emergency. [online]. *BBC*. 20. dubna 2011. Dostupné na: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-13134322>, [cit. dne 23. dubna 2016]

BBC. Who is supplying weapons to the warring sides in Syria? [online]. *BBC*. 14. červen 2013. Dostupné na: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-22906965>, [cit. dne 25. dubna 2016]

FLOCK, Elisabeth. Syria revolution: A revolution brews against Bashar al Assad's régime. [online]. *Washington Post*, March 15, 2011. Dostupné na: https://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/post/syria-revolution-revolt-against-bashar-al--assads-regime/2011/03/15/ABrwNEX_blog.html, [cit. dne 23. dubna 2016]

Gulf News. Syrian forces sell Deraa, storm mosque. [online]. *Gulf News*. 30. dubna 2011. Dostupné na: <http://gulfnews.com/news/mena/syria/syrian-forces-shell-deraa-storm-mosque-1.801204>, [cit. dne 23. dubna 2016]

HANKE, Steve. Syria's Other Problem: Inflation. [online]. *Cato Institute*. Dostupné na: https://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/post/syria-revolution-revolt-against-bashar-al--assads-regime/2011/03/15/ABrwNEX_blog.html, [cit. dne 23. dubna 2016]

HOUSKA, Ondřej, HIMMER, Ondřej, DVOŘÁKOVÁ, Marína, JEŽEK, Martin, KOUŘÍMSKÝ, Vojtěch, PROKEŠ, Jan a Štěpán MACHÁČEK. Embargo EU na dovoz zbraní do Sýrie se neprodlouží. Nechce ho Británie či Francie. [online]. *Český rozhlas*. 28. května 2013. Dostupné na: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropskaunie/zprava/embargo-eu-na-dovoz-zbrani-do>

[syrie-se-neprodlouzi-nechce-ho-britanie-ci-francie—1217278](#), [cit. dne 24. dubna 2016]

VOLODZKO, David. China's Role in the Syria Crisis, Revisited. [online]. *The Diplomat*. 28. září 2015. Dostupné na: <http://thediplomat.com/2015/09/chinas-role-in-the-syria-crisis-revisited/>, [cit. dne 23. dubna 2016]

WEISS, Tomáš a Magda KOMÍNKOVÁ. Bezpečnostní a obranná politika. [online]. *euroskop.cz*. Dostupné na: <https://www.euroskop.cz/8715/sekce/bezpecnostni-a-obrana-politika/#>, [cit. dne 29. ledna 2016]

Elektronické zdroje

BECK, John. Syria After Four Years: Timeline of a Conflict. *Vice news*. [online]. 16. března 2015. Dostupné na: <https://news.vice.com/article/syria-after-four-years-timeline-of-a-conflict>, [cit. dne 24. dubna 2016]

Britain, France block renewed weapons embargo against Syria. [online]. *Euractiv.com, Reuters*. 28. května 2013. Dostupné na: <http://www.euractiv.com/section/global-europe/news/britain-france-block-renewed-weapons-embargo-against-syria/>, [cit. dne 27. dubna 2016]

Country profile. [online]. *OSN*. Dostupné na: data.un.org, [cit. dne 23. dubna 2016]

EMP Package – Syria. [online]. *Evropská komise*. 27. března 2013. Dostupné na: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-232_en.htm, [cit. dne 24. dubna 2016]

EU recognizes Syrian National Coalition as „legitimate“ representative. [online]. *France24*. 19. listopadu 2012. Dostupné na: <http://www.france24.com/en/20121119-eu-recognises-opposition-bloc-legitimate-syrian-national-coalition-representative>, [cit. dne 24. dubna 2016]

Evropská obranná agentura. [online]. *europa.eu*. Dostupné na: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/security_agencies/eda/index_cs.htm, [cit. dne 29. ledna 2016].

Evropská obranná agentura. [online]. *Ministerstvo obrany ČR*. Dostupné na: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=7846>, [cit. dne 29. ledna 2016].

Foreign Relations Counsellors Working Party. *European Union autonomous sanctions: Recommendations for working methods for EU autonomous sanctions*. [online]. 21.

- prosinec 2011. Dostupné na: <https://europeansanctions.files.wordpress.com/2013/03/eu-recommendations-for-working-methods-2011.pdf>, [cit. dne 27. února 2016]
- France delivered arms to Syrian rebels, Hollande confirms. [online]. *France24*. 21. srpna 2014. Dostupné na: <http://www.france24.com/en/20140821-france-arms-syria-rebels-hollande>, [cit. dne 25. dubna 2016]
- High representative (2009-2014) Federica Mogherini. [online]. *ec.europa.eu*. Dostupné na: http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/mogherini_en, [cit. dne 27. ledna 2016]
- CHAFFIN, Joshua. UK and France push to arm Syrian rebels.[online]. *Financial Times*. 15. března 2013. Dostupné na: <http://www.ft.com/cms/s/0/8f4fd6f4-8cd5-11e2-8ee0-00144feabdc0.html>, [cit. dne 27. dubna 2016]
- CHARBONNEAU, Louis a Michelle NICHOLS. U.N. confirms chemical arms were used repeatedly in Syria. [online]. *Reuters*. 13. prosince 2013. Dostupné na: <http://www.reuters.com/article/us-syria-crisis-chemical-un-idUSBRE9BB1AJ20131212>, [cit. dne 24. dubna 2016]
- CHARBONNEAU, Louis. Syria conflict now a civil war, U.N. peacekeeping chief says. [online]. *Reuters*. 12. června 2012. Dostupné na: <http://www.reuters.com/article/us-syria-crisis-un-idUSBRE85B11V20120612>, [cit. dne 23. dubna 2016]
- Natoaktual. Útok na Sýrii odvrátilo jednání v Ženevě, chemické zbraně budou zničeny. [online]. *Natoaktual*. 14. září 2013. Dostupné na: http://www.natoaktual.cz/syrie-odevzda-chemicke-zbrane-dkc-/na_zpravy.aspx?c=A131021_171814_na_zpravy_m00, [cit. dne 24. dubna 2016]
- Pan Ki-mun ke zprávě OSN: V Sýrii zabíjel sarin. Šlo o válečný zločin. [online]. *Lidovky.cz*. 16. září 2013. Dostupné na: http://www.lidovky.cz/zprava-inspektoru-osn-pry-dokazuje-nasazeni-sarinu-v-syrii-plg-/zpravy-svet.aspx?c=A130916_182844_ln_zahranici_ml, [cit. dne 24. dubna 2016]
- Refugee crisis. [online]. *EU*. 10. března 2016. Dostupné na: http://ec.europa.eu/echo/refugee-crisis_en, [cit. dne 24. dubna 2016]
- RUDOLS, Moritz. China's New Era of Diplomacy: Engaging in Syria. [online]. *The Diplomat*. 28. září 2015. Dostupné na: <http://thediplomat.com/2016/01/chinas-new-era-of-diplomacy-engaging-in-syria/>, [cit. dne 23. dubna 2016]

- Russia, China block Security Council referral of Syria to International Criminal Court. [online]. *OSN*. 22. května 2014. Dostupné na: <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=47860>, [cit. dne 23. dubna 2016]
- Security Council – Veto list. [online]. *OSN*. Dostupné na: <http://research.un.org/en/docs/sc/quick/veto>, [cit. dne 23. dubna 2016]
- Security Council Fails to Adopt Draft Resolution Condemning Syria's Crackdown on Anti-Government Protestors, Owing to Veto by Russian Federation, China. [online]. *OSN*. 4. října 2011, Dostupné na: <http://www.un.org/press/en/2011/sc10403.doc.htm>, [cit. dne 23. dubna 2016]
- Security Council Fails to Adopt Draft Resolution on Syria as Russian Federation, China Veto Text Supporting Arab League's Proposed Peace Plan, [online]. *OSN*. 4. února 2012, Dostupné na: <http://www.un.org/press/en/2012/sc10536.doc.htm>, [cit. dne 23. dubna 2016]
- Security Council Fails to Adopt Draft Resolution on Syria That Would Have Threatened Sanctions, Due to Negative Votes of China, Russian Federation. [online]. *OSN*. 19. července 2012. Dostupné na: <http://www.un.org/press/en/2012/sc10714.doc.htm>, [cit. dne 23. dubna 2016]
- SMITH, Ben. Sanctions on Syria: existing EU/UK measures. [online]. *House of Commons Library*. 30. srpna 2013. Dostupné na: http://www.operationspaix.net/DATA/DOCUMENT/8118~v~Sanctions_on_Syria_Existing_EU_UK_Measures.pdf, [cit. dne 24. dubna 2016]
- Syria profil – Timeline. [online]. *BBC*. 29. března 2016. Dostupné na: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-14703995>, [cit. dne 24. dubna 2016]
- Syria profil – Timeline. [online]. *Reeseerich*. Dostupné na: <https://reeseerlich.com/syria-timeline/>, [cit. dne 24. dubna 2016]
- Syrian Arab Republic: Humanitarian Snapshot (as of 30 November 2015). [online]. *OCHA*. Dostupné na: http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/syr_humsnap_a4l_november2015.pdf, [cit. dne 26. dubna 2016]
- Syrian Economic Forum. The Interim Finance Minister: 15 Billion Dollars Iranian Support to Assad. [online]. *Syrian Economic Forum*. 20. ledna 2014. Dostupné na:

<http://www.syrianeff.org/En/2014/01/the-interim-finance-minister-15-billion-dollars-iranian-support-to-assad/>, [cit. dne 23. dubna 2016]

The Guardian. Russian parliament grants Vladimir Putin right to deploy military in Syria. [online]. *The Guardian*. 30. září 2015, Dostupné na: <http://www.theguardian.com/world/2015/sep/30/russian-parliament-grants-vladimir-putin-right-to-deploy-military-in-syria>, [cit. dne 23. dubna 2016]

The UfM. [online]. *UfM*. Dostupné na: <http://ufmsecretariat.org/who-we-are/>, [cit. dne 24. dubna 2016]

Timeline of Syria's raging war. [online]. *Aljazeera*. 9. srpna 2016. Dostupné na <http://www.aljazeera.com/indepth/interactive/2012/02/201225111654512841.html>, [cit. dne 24. dubna 2016]

UN Documents for Syria: Security Council Resolution. [online]. *OSN*. Dostupné na: <http://www.securitycouncilreport.org/un-documents/search.php?ctype=Syria&rtype=Security%20Council%20Resolutions&ctype=syria&search=%22Security%20Council%20Resolutions%22%20AND%20%22Syria%22&mode=tag&IncludeBlogs=10&limit=15&page=1>, [cit. dne 24. dubna 2016]

Updated UN study indicates at least 93,000 people killed in Syria conflict. [online]. *OSN*. 13. června 2013. Dostupné na: <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=13447&LangID=E>, [cit. dne 24. dubna 2016]

VERNER, Robin. La France a fourni des armes a la révolution syrienne des 2012, explique Francois Hollande dan sun livre. [online]. *Slate*. 6. května 2015. Dostupné na: <http://www.slate.fr/story/101291/France-armes-Syrie>, [cit. dne 25. dubna 2016]

War in Syria: timeline of key events. [online]. *The New Arab*. 12. března 2015. Dostupné na: <https://www.alaraby.co.uk/english/news/2015/3/13/timeline-syria-4-years-of-devastation>, [cit. dne 24. dubna 2016]

Závěry Rady EU. [online]. *EU*. 23. května 2011. Dostupné na: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/122168.pdf, [cit. dne 24. dubna 2016]